

Notulen

*van het verhandelde in de
vergadering van provinciale staten
van Utrecht*

gehouden op 20 maart 2003

Notulen

*van het verhandelde in de
vergadering van provinciale staten
van Utrecht*

gehouden op 20 maart 2003

Naamlijst

van de leden van provinciale staten van Utrecht

Vergadering 20 maart 2003

mr. B. Staal, *voorzitter*

drs. W.L.F. van Herwijnen, *griffier*

J.G.P. van Bergen, Wijk bij Duurstede
drs. R.P.F. Bijkerk, Veenendaal
J. Binnekamp, IJsselstein
dr. R. Bisschop, Veenendaal
A.J. van Bokkem, Amersfoort
drs. W.J. Bos, Oud Zuilen
mevr. ir. S. van Bruggen, Amersfoort
J.L.M.M. Damen, Leersum
mevr. drs. M.C. Das, Utrecht
mevr. drs. A.J. Dekker, Odijk
drs. A.J. Ditewig, Bilthoven
mevr. A.J.M. van Dongen, Woerden
mevr. P. Doonenbal-van der Vlist, Lopik
mr. J.H. Ekkers, Vianen
mevr. mr. K.J. Fokker, Driebergen
J.H. Gaaikema, Mijdrecht
drs. J.F.M. Gaillard, Leusden
M. van de Groep, Bunschoten
E. Jongasma, Kamerik
mevr. A. Jonkers-Cornelisse, Eemnes
mevr. mr. M.N. Kallen-Morren, Zeist
mevr. mr. J.G.J. Kamp, Breukelen
mevr. G.B. van Keulen-Saenger, Tull en 't Waal
F. Killi, Amersfoort
S.J. Klarenbeek, Soesterberg
J.F.M. Kloppenborg, Utrecht
M. van der Kolk, Utrecht
J. Konijnenbelt, Leusden
drs. J.A.J. Konings, Vleuten
mevr. J.C. Kramer, Bunschoten
C.J. van Kranenburg, Driebergen
mevr. D. Lamers-Tiecken, Nieuwegein
D.C. van Leeuwen Boomkamp, Loenen aan de Vecht
M.F. van Leeuwen, Maartensdijk
dr. B. Levering, Montfoort
drs. J.P.J. Lokker, Soest
mr. A.G. van Malenstein, Maarn
drs. A. Najib, Utrecht

mevr. H. Nap, Veenendaal
drs. B. Nugteren, Utrecht
drs. G.W.M. van Odijk, Bosch en Duin
mevr. drs. ing. I.L. Oostlander, Amersfoort
drs. J.H.A. van Oostrum, Houten
drs. J.P. Overbeek, Utrecht
mevr. P. Pieper-Hagen, Mijdrecht
drs. W.M. van der Poel, Loenen aan de Vecht
P.C. Pollmann, Doorn
mevr. A.H. Raven, Utrecht
mr. J.G.M. Reerink, Zeist
mr. drs. F.T.M. Rohof, Utrecht
drs. T.G.P.M. Ruijs, Zeist
P.Seldenrijk, Eemnes
mevr. drs. R.C.M. Stadhouders, Bilthoven
J.J.J. Streefland, Utrecht
dr. J. Streng, Mijdrecht
S.D. Swane, Maarssen
mevr. ir. A.A. Swets, Utrecht
drs. G.H. Terpstra, Utrecht
drs. R. Vis, Amersfoort
F.J. Vos, Werkhoven
R.E. de Vries, Utrecht
L de Vries, Harmelen
ir. B.A. Witteman, Kockengen

Leden van gedeputeerde staten

J.G.P. van Bergen, Wijk bij Duurstede
mevr. mr. M.N. Kallen-Morren, Zeist
mevr. mr. J.G.J. Kamp, Breukelen
drs. J.P.J. Lokker, Soest
drs. P.J.M. Rombouts, Maarssen
dr. J. Streng, Mijdrecht

Bladwijzer

op de notulen van provinciale staten van Utrecht

Vergadering 20 maart 2003

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
BESTUUR EN MIDDELEN		
Voorstel van 13 februari 2003, dienst/sector PSD/PPD, nummer 2003PSD000189i, tot benoeming van de heer drs. W.L.F. van Herwijnen tot Statengriffier, alsmede mandatering van de aanstelling van de griffiemedewerkers aan de Statengriffier. Daartoe besloten	11 t/m 15	PS2003BEM09
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 24 maart 2003, dienst/sector PSU/SGU, nummer 2003CGC000093i, tot het benoemen van voorzitters en leden Statencommissies voor de overgangperiode tot de definitieve samenstelling van de Statencommissies. Daartoe besloten	16	PS2003BEM10
Voorstel van de werkgroep Dualisering van 24 februari 2003, dienst/sector PSU/SGU, tot wijziging van het Reglement van Orde Provincie Utrecht 1998 met het oog op dualisering. Daartoe besloten	16 en 17	PS2003BEM11
Voorstel van de werkgroep dualisering van 24 februari 2003, dienst/sector PSU/SGU, nummer 2003CGC000908i, tot vaststelling van de verordening van ambtelijke bijstand voor Provinciale Staten van Utrecht 2003. Daartoe besloten	16 en 17	PS2003BEM14
Voorstel van de werkgroep Dualisering van 7 februari 2003, dienst/sector PSU/SGU, nummer 2003CGC000103i, tot subsidiëring van Statenfracties. (Subsidieverordening Statenfracties provincie Utrecht 2002) Daartoe besloten	17 en 18	PS2003BEM12
Amendement 1, ingediende door de fracties van de SP en de LPF, betreffende "Splitsen niet belonen"	17	
Het amendement is aanvaard.	18	

Onderwerp	Bladzijde	Nummer
Voorstel van Gedeputeerde Staten van 11 maart 2003, dienst/sector BMS, nummer 2003CGC000111i, tot benoeming van een lid Algemeen Bestuur van het Interprovinciaal Overleg. Daartoe besloten	18	PS2003BEM13
STATEN		
Beëdiging van de voor de nieuwe zittingsperiode benoemde leden van Provinciale Staten.	11, 15 en 16	
Vaststellen van de notulen van de vergaderingen van 11 november 2002, 2 december 2002, 13 januari 2003 en 10 februari 2003.	18	
Voorstel tot benoeming van de plaatsvervangend voorzitter van Provinciale Staten. Daartoe besloten	16	
Benoeming van de voorzitter en leden van de commissie Onderzoek Geloofsbrieven. Daartoe besloten	16	
Debat verkiezingsanalyse	18 t/m 48	
Motie 1, ingediend door de fracties van de SP en GL, betreffende de oorlog in Irak. De motie is verworpen.	30 48	
Ingekomen stukken		
PS2003PS2003 Daartoe besloten	18	

Presentielijst

Vergadering 20 maart 2003

Voorzitter: de heer mr. B. Staal, commissaris van
de Koningin.

Secretaris: de heer H.H. Sietsma (gedeelte)

Statengriffier: de heer drs. W.L.F. van Herwijnen

Aanwezig:

J.G.P. van Bergen, Wijk bij Duurstede

drs. R.P.F. Bijkerk, Veenendaal

J. Binnekamp, IJsselstein

dr. R. Bisschop, Veenendaal

A.J. van Bokkem, Amersfoort

drs. W.J. Bos, Oud Zuilen

mevr. ir. S. van Bruggen, Amersfoort

J.L.M.M. Damen, Leersum

mevr. drs. M.C. Das, Utrecht

mevr. drs. A.J. Dekker, Odijk

drs. A.J. Ditewig, Bilthoven

mevr. A.J.M. van Dongen, Woerden

mevr. P. Doonenbal-van der Vlist, Lopik

mr. J.H. Ekkers, Vianen

mevr. mr. K.J. Fokker, Driebergen

J.H. Gaaikema, Mijdrecht

drs. J.F.M. Gaillard, Leusden

M. van de Groep, Bunschoten

E. Jongma, Kamerik

mevr. A. Jonkers-Cornelisse, Eemnes

mevr. mr. M.N. Kallen-Morren, Zeist

mevr. mr. J.G.J. Kamp, Breukelen

mevr. G.B. van Keulen-Saenger, Tull en 't Waal

F. Killi, Amersfoort

S.J. Klarenbeek, Soesterberg

J.F.M. Kloppenborg, Utrecht

M. van der Kolk, Utrecht

J. Konijnenbelt, Leusden

drs. J.A.J. Konings, Vleuten

mevr. J.C. Kramer, Bunschoten

C.J. van Kranenburg, Driebergen

mevr. D. Lamers-Tiecken, Nieuwegein

D.C. van Leeuwen Boomkamp, Loenen aan de Vecht

M.F. van Leeuwen, Maartensdijk

dr. B. Levering, Montfoort

drs. J.P.J. Lokker, Soest

mr. A.G. van Malenstein, Maarn

drs. A. Najib, Utrecht

mevr. H. Nap, Veenendaal

drs. B. Nugteren, Utrecht

drs. G.W.M. van Odijk, Bosch en Duin

mevr. drs. ing. I.L. Oostlander, Amersfoort

drs. J.H.A. van Oostrum, Houten

drs. J.P. Overbeek, Utrecht

mevr. P. Pieper-Hagen, Mijdrecht

drs. W.M. van der Poel, Loenen aan de Vecht

mevr. A.H. Raven, Utrecht

mr. J.G.M. Reerink, Zeist

mr. drs. F.T.M. Rohof, Utrecht

drs. T.G.P.M. Ruijs, Zeist

P.Seldenrijk, Eemnes

mevr. drs. R.C.M. Stadhouders, Bilthoven

J.J.J. Streefland, Utrecht

dr. J. Streng, Mijdrecht

S.D. Swane, Maarssen

mevr. ir. A.A. Swets, Utrecht

drs. G.H. Terpstra, Utrecht

drs. R. Vis, Amersfoort

F.J. Vos, Werkhoven

R.E. de Vries, Utrecht

L de Vries, Harmelen

ir. B.A. Witteman, Kockengen

Afwezig:

P.C. Pollmann, Doorn

De VOORZITTER: Staten van Utrecht, ik open deze Statenvergadering.

Ik heb de secretaris/algemeen directeur van de provincie Utrecht gevraagd mij voor dit gedeelte van de vergadering bij te staan.

Een bijzonder woord van welkom aan een oud-statenlid. Ik bedoel niet een statenlid dat gisteren afscheid heeft genomen, maar ik doel op de vader van een nieuw in te treden statenlid, de heer De Vries. Dat is de heer De Vries senior, 88 jaar. Hij is in de jaren zestig lid van de Staten van Utrecht geweest. Bijzonder welkom, mijnheer De Vries. (Applaus)

Als dit een signaal mag zijn voor de gezondheids-perspectieven van statenleden, dan kan ik dat alvast toevoegen aan de felicitaties die ik straks graag uit in de richting van de nieuwe statenleden.

Beëdiging van de voor de nieuwe zittingsperiode benoemde leden van Provinciale Staten.

De VOORZITTER: “Nieuwe statenleden” geldt ook voor de statenleden die gisteren afscheid hebben genomen: u bent opnieuw gekozen en u wordt opnieuw beëdigd.

De beëdiging verloopt als volgt: Ik zal u straks verzoeken allen te gaan staan en ik zal u de eed dan wel de belofte voorlezen. U kunt mij daarop luid en duidelijk nazeggen, onder het opsteken van twee vingers van de rechterhand: “Zo waarlijk helpe mij God Almachtig”, of “Dat verklaar en beloof ik”. Ik zal de namen alfabetisch voorlezen. U moet mij niet kwalijk nemen dat ik niet precies weet waar u zit, want de statenzaal is opnieuw ingedeeld en er is een aantal nieuwe gezichten.

Ik verzoek eenieder te gaan staan. Ik lees u de eed dan wel de belofte voor.

“Ik zweer, dan wel verklaar, dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer, dan wel verklaar en beloof, dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer, dan wel verklaar en beloof, dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen.

De leden van Provinciale Staten leggen hierna in handen van de voorzitter de eed of de verklaring en belofte af.

De VOORZITTER: Alvorens de vergadering te schorsen om u allen te kunnen laten feliciteren, wil ik eerst nog het agendapunt “Benoeming griffier” afhandelen. Vervolgens zal ik u als nieuwe Staten van Utrecht toespreken.

PS2003BEM09

Voorstel van 13 februari 2003 tot benoeming van de heer drs. W.L.F. van Herwijnen tot Staten-griffier, alsmede mandatering van de aanstelling van de griffiemedewerkers aan de Statengriffier.

De VOORZITTER: Op voorstel van D66 is in de mandatering opgenomen: “gehoord het presidium”. Het woord is aan de heer Bijkerk als voorzitter van de selectiecommissie.

De heer BIJKERK (GL): Mijnheer de Voorzitter! Namens de selectiecommissie zal ik een kort toelichtend woord spreken. Ikzelf was voorzitter van de selectiecommissie, en mevrouw Stadhouders, mevrouw Haak – zij was statenlid tijdens de vorige periode – en de heer Binnekamp waren de overige leden van deze selectiecommissie. Deze commissie is opgetreden na overleg met het Seniorenconvent en is met een voordracht gekomen met betrekking tot de beoogde statengriffier.

Ik moet u zeggen dat wij als selectiecommissie natuurlijk erg ons best hebben gedaan, maar dat wij ook een plezierige tijd hebben gehad. Ikzelf kan het iedereen aanraden zitting te nemen in zo’n selectiecommissie. Het verscherpt het beeld van mens en samenleving.

Als ik kijk naar de inhoud van het geheel, dan hadden wij aanvankelijk meer dan 30 kandidaten. Wij hebben met een achttal kandidaten gesproken. Wij zijn met twee kandidaten de tweede ronde ingegaan en op dat moment heeft ook een assessment plaatsgevonden als hulpmiddel. Wij zijn geadviseerd door de commissaris en wij hebben op een aantal mo-

menten ook overleg met hem gehad. Wij zijn de commissaris overigens dank verschuldigd voor zijn zuivere rolopvatting, met enerzijds het geven van nuttige adviezen en anderzijds het in acht nemen van terughoudendheid als de Staten wat meer aanzet waren. Daarvoor dank.

Wij hebben een gesprek gearrangeerd tussen de beoogde statengriffier en degene die nu secretaris/directeur is geworden. Dat zijn namelijk twee sleutelfiguren in het duale systeem. Dat is goed uitpakkt. Er is een kennismakingsgesprek geweest, ook met het Seniorenconvent, en tot ieders tevredenheid is ook dat goed afgelopen.

De heer Van Herwijnen, de beoogde statengriffier, is vervolgens aangesteld als adjunct-griffier en hij is onmiddellijk gaan functioneren. Enerzijds is er een inburgeringscursus voor hem bedacht. Hij komt uit Brabant en Utrecht ligt bóven de rivieren. Anderzijds heeft de heer Van Herwijnen al zeer actief een rol gespeeld in onder andere de werkgroep Dualisering en heeft geholpen een aantal dingen mee voor te bereiden.

De selectiecommissie statengriffier is unaniem en zeer enthousiast over de voordracht die wij hier kunnen doen. Met de heer Van Herwijnen hebben wij iemand in huis met een grote politieke, ambtelijke en ook bestuurlijke ervaring, onder andere opgedaan als wethouder in Tilburg. Datgene wat de heer Van Herwijnen als adjunct-griffier al heeft laten zien, heeft ons versterkt in ons vertrouwen. Wij wensen hem veel succes bij de uitoefening van deze prachtige functie onder het dualisme.

Provinciale Staten besluiten hierna bij acclamatie de heer drs. W.L.F. van Herwijnen te benoemen tot statengriffier. (Applaus)

De VOORZITTER: Alvorens ik de heer Herwijnen vraag naar voren te komen, wil ik graag een aantal opmerkingen maken bij gelegenheid van dit agendapunt.

Zoals u de discussie over dualisme volgend, hebt begrepen, is er scheiding aangebracht tussen de griffierstaken voor de Staten en de leiding van het ambtelijk apparaat. Dat is om begrijpelijke redenen als je kijkt naar het dualisme. Het versterkt – zo zou je het kunnen zeggen – de positie van de Staten, omdat een afzonderlijke ambtenaar verantwoorde-

lijk is en ook aangesproken kan worden op het democratisch proces dat door de Staten vervuld moet worden.

Die dubbelpositie werd tot voor kort vervuld door de heer Sietsma. De scheiding van de functie maakt hem niet werkeloos; maakt u zich geen zorgen daarover. De scheiding van de functie maakt het voor hem misschien mogelijk om nog gedrevener bezig te zijn met – mag ik het zo zeggen, Herman – zijn provincie Utrecht.

Het belang van een afzonderlijke griffier gaat schuil achter het dualisme, maar het belang voor Utrecht van een afzonderlijke griffier doet niets af aan de manier waarop jij in je dubbelpositie als griffier en algemeen directeur, met name de laatste jaren, hebt bijgedragen aan de profilering ook van de Staten.

De heer Sietsma heeft niet nagelaten te roepen dat het spannender moet, dat het presterender moet en dat het politieker moet. Mijn indruk is dat hij dat in zijn nieuwe functie, wat gewoon zijn oude werk is, als secretaris/algemeen directeur volhardend zal doen. Want niets liever is hem dan dat de provincie voortgaat op de weg van belangrijkheid, voortgaat op de weg van relevantie en voortgaat op de weg van prestatie. De geschiedenis is hem namelijk lief en hij ziet niets liever dan dat de provincie Utrecht over enige honderden jaren nog steeds als een monument herinnerd wordt. Dat is dan ook de reden, terwijl hij niet weggaat, dat ik toch een klein presentje aan hem namens u allen wil overhandigen. Dat is vanzelfsprekend een boek over monumenten van Utrecht. (Applaus)

Ik verzoek de heer Van Herwijnen naar voren te komen. Ik verzoek u allen te gaan staan. Ik neem de heer Van Herwijnen gaarne de ambtseed af, zoals elke nieuwe ambtenaar die aflegt als die toetreedt tot de provincie.

“Ik zweer dat ik trouw zal zijn aan de Koning en dat ik Grondwet en alle overige wettelijke regelingen van ons land en van de provincie zal eerbiedigen.

Ik zweer dat ik noch direct noch indirect in welke vorm dan ook valse informatie heb verstrekt in verband met het verkrijgen van mijn aanstelling. Ik zweer dat ik tot het verkrijgen van mijn aanstelling aan niemand iets heb geschonken of beloofd en dat ik dat ook niet zal gaan doen.

Ik zweer dat ik plichtsgetrouw en nauwgezet de mij opgedragen taken zal vervullen en zaken die mij uit hoofde van mijn functie vertrouwelijk ter kennis komen, of waarvan ik het vertrouwelijk karakter moet inzien, geheim zal houden voor anderen dan die personen aan wie ik ambtshalve tot mededeling verplicht ben.

Ik zweer dat ik mij zal gedragen zoals een goed ambtenaar betaamt. Dat ik zorgvuldig, onkreukbaar en betrouwbaar zal zijn en dat ik niets zal doen dat het aanzien van het ambt zal schaden.”

Wilt u mij nazeggen de woorden: “Zo waarlijk helpe mij God Almachtig:

De heer VAN HERWIJNEN: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

De VOORZITTER: Dank u zeer. Welkom op deze stoel.

Ter gelegenheid van uw nieuwe positie en de nieuwe Staten van Utrecht spreek ik u gaarne toe vanaf het spreekgestoelte.

Staten van Utrecht, griffier van Utrecht, mijn harte-lijke felicitaties met uw nieuwe statenlidmaatschap. Een felicitatie die vooral op zijn plaats is, omdat u gekozen bent. Dat gaat niet zomaar.

Over die verkiezingen kan veel worden gezegd. Ik denk, als onafhankelijk voorzitter en niet-lid zijnde van uw Staten, dat ik daarover een aantal dingen kan zeggen.

Als wij terugkijken op de verkiezingen, dan valt mij op dat de belangstelling voor de verkiezingen vaak verward wordt met het belang van de provincie.

Dat is jammer.

Voorts valt op dat juist de discussie over de provincie, de relatie met het Rijk en gemeenten, duidelijk maakt hoe nodig het is dat die positie, en dus het belang van de provincie, wordt verhelderd.

Daar kan ik lang over praten, maar kort samengevat zou ik willen pleiten voor een vervolg op Elzinga. De commissie-Elzinga die zich heeft verdiept in staatsrechtelijke hervormingen, zou een vervolg moeten hebben, omdat bijna alle deskundigen het erover eens zijn dat het van belang is een drielagenstructuur in onze overheid te hebben. Die commissie moet zich er dan maar over buigen,

omdat bijna alle bestuurders in die discussie wedijveren om de bevestiging van eigen posities. Een ‘revival’ van de commissie-Elzinga kan ons wellicht wat verder brengen. Dat is nodig en dat blijkt ook uit de vele persaadacht.

Ik wil graag vanaf deze plek mijn complimenten maken in de richting van de lokale pers - zij worden ook wel eens “de sufferdjes” genoemd, maar het tegenovergestelde is het geval - en ook wil ik mijn complimenten maken in de richting van Radio en TV Utrecht. In belangrijke mate hebt u een rol gespeeld in de informatieoverdracht.

Het moet mij ook van het hart dat de nationale en regionale schrijvende pers de vraag hebben opgeworpen of de provincie nog wel levend is. Talloze artikelen verschenen in de regionale en nationale schrijvende pers over het imago. Mijn opvatting is echter dat de onbekendheid met hetgeen de provincie doet door die pers te gemakkelijk één-op-één verbonden wordt met nutteloosheid.

Zelf vind ik het begrijpelijk, kijkend naar de taak, dat er iets te zeggen valt over de provincie als het gaat om de relatie met burger. Je kunt ook van mening zijn dat de politieke relevantie van de provincie en de debatten, de onderwerpen die daar aan de orde zijn, niet leiden tot politieke hitte zoals je die aantreft in de nationale debatten. Kijk naar de afgelopen dagen en kijk bijvoorbeeld naar gemeentelijke debatten over centrumplannen. Dat is politieke hitte en die tref je niet vaak aan in de provincie.

Dat zegt echter nog niets over relevantie.

Bovendien kan er, terugkijkend, heel goed gezegd worden dat de provincie in haar ontwikkeling als toezichhoudster op de primaire bestuurslaag, zich niet altijd even risicozoekend heeft gedragen, en andersom kan gezegd worden dat zij wat dit betreft niet altijd even risicomijdend heeft bestuurd. Die kritiek kan terecht zijn en die kritiek is ook nodig om ons te brengen daar waar wij mee bezig zijn. Ik zeg het wel eens vaker: bestuurders lijken soms drukker met elkaar te zijn dan met het probleem. Begrijpt u mij goed, zo zeg ik ook in de richting van de pers: daarin heeft de pers een essentiële functie, een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Het is bij uitstek de pers die ons de maat mag en moet nemen, maar ook mag de vraag aan de orde zijn wie de maat andersom neemt. Het kan name-

lijk niet zo zijn dat de provincie, gedeputeerden, statenleden en ambtenaren worden weggeschreven onder het hoofd "Dufheid" als het gaat om de uitstraling van het bestuur. Dat vind ik ten onrechte - dan beperk ik mij tot het ambtelijk apparaat -, in de richting van talloze medewerkers die hard werken aan belangrijke dingen die ook belangrijk zijn voor burgers en die dus belangrijk zijn voor de samenleving.

En plagen mag. Liever zou ik echter zien dat het echte debat in de regionale pers gevoerd wordt. Het échte debat. De brede, maatschappelijke verantwoordelijkheid van de pers gaat namelijk niet alleen over slecht nieuws, maar die gaat ook over goed nieuws.

Dat belang, waar u als nieuwe statenleden en het continuerend ambtelijk apparaat aan werken, is helder:

Wij gaan over woningbouw, wij gaan over stedelijke vernieuwing, wij gaan over natuur, wij gaan over de ecologische hoofdstructuur, wij gaan over de kwaliteit van water en milieu, wij gaan over subsidie in de zorg, wij ontwikkelen regiovisies, wij doen aan handhaving - ook als die jarenlang niet goed is geweest -, wij maken een nieuw Streekplan en wij willen graag op een aantal van dat soort onderwerpen doorzettingsmacht.

Er zijn ook dingen die fout gaan. Als wij kijken naar onze goedbedoelde bemoeienis met infrastructuur, dan is het ook ons een doorn in het oog dat heel veel vooruitgang daar niet mogelijk is door dubbel bestuur in dit land. Dat appelleert eens te meer - en daar zie ik de pers zeker ook een taak hebben - aan de vraag naar voortgang. Ik doelde niet voor niks op een tweede termijn voor Elzinga.

In dat dubbel bestuur hebben wij als Staten de afgelopen vier jaar ook serieus een bijdrage willen leveren. Wij hebben gekeken naar hoe dat zou kunnen. Wij hebben goed nagedacht; het Utrechts Model. Wij zijn verder niet de discussie uit de weg gegaan over grenzen; wij willen graag meewerken aan de bestuurlijke inhoud van de Noordvleugel. Waar het op den duur toe leidt, zien wij dan wel.

Ik noemde u zo-even de onderwerpen. Daar willen wij taakgericht aan werken. En dat is veranderd. Wij willen daarin presteren. En daar wordt gepresteerd. Ik verwijs alleen al naar de projecten op Agenda 2010.

Vanzelfsprekend, in het drielagenmodel moet gezocht worden naar nieuwe verhoudingen en moet gezocht worden naar verbeteringen in de bestuursdichtheid en dubbel besturen. Wellicht moet er ook worden gezocht naar andersoortige verkiezingen voor de provincie.

Al die vragen kunnen niet afgedaan worden met de veronderstelling dat het hier een nutteloze bezigheid zou zijn. Dat is niet eerlijk voor mensen die zich inspinnen; mensen die zich inspinnen én resultaten boeken. Het is niet eerlijk naar de kiezer toe.

De provincie heeft ook zo haar levensfase en vraagt om nieuwe positionering. Zelf willen wij daar als provincie - en u, als nieuwe Staten zult dat ook moeten - aan bijdragen door ons af te vragen, door bezorgd te zijn, wat wij zijn en over wat wij moeten doen. In dat proces kunnen wij niet zonder kritische pers.

Dames en heren statenleden, u gaat een nieuwe dimensie van de Staten van Utrecht in. Ik zal niet helemaal teruggrijpen naar de Landsbrief uit 1375, maar er is veel gebeurd. Er opent zich nu een nieuwe fase: het dualisme.

Veel wil ik daarvan niet zeggen, maar wat ik u mee wil geven is dit. Monisme en dualisme zijn theoretische benaderingen van hoe je je politiek, structuurmatig en qua verdeling van verantwoordelijkheden kunt inrichten. Vaak zie je echter dat de werkelijkheid bepaald wordt door de inhoud van het dossier. Het politieke onderwerp - u ziet het in Den Haag - wordt de ene keer monistisch afgedaan en de andere keer dualistisch. Dat is belangrijk om voor ogen te houden, omdat in die constatering schuil gaat waar eigenlijk dualisme voor bedoeld is. Het is namelijk uw uitdaging om beter te besturen. Uw uitdaging is het om dichterbij de burger te besturen. Wat belangrijke winst is van het dualisme, waar de politiek de gewoonte heeft hete aardappels door te schuiven naar het eind van het traject, is dat daar het dualisme het voor u mogelijk maakt politieke geschillen in het begin op te zoeken. Dat brengt u ook dichterbij de burger. Dat maakt het ook voor de meekijkenden helder waarmee wij bezig zijn.

Dat zorgt er ook voor dat u naar buiten in plaats van naar binnen bent gericht, want aan het dua-

lisme zijn risico's verbonden. Ik heb dit bij gemeentebesoe­ken, die ik pleeg af te leggen, wel gemerkt de afgelopen twee jaar. Daar is men begonnen aan het dualisme. Er zit spanning tussen de kaderstellende rol en de belangenbehartigingsrol. De belangenbehartigingsrol bergt wel degelijk het gevaar in zich tot populisme. Het kan niet zo zijn dat aantallen handtekeningen zouden bepalen wat u wilt en wat u niet wilt. Dat is niet de enige relevantie. Het is een belangrijke taak, die belangenbehartigingstaak, maar het kan een spanning opleveren met de kaderstellende taak. Aan u de uitdaging beide taken waar te maken.

Een ander spanningsveld kan zitten in de structuur tussen college en Staten. Waar ik van schrok, was bij een van de gemeenten een houding aan te treffen waarin de raad zoiets uitstraalde als: het college is iets van ons. Dát kan niet; wij sluiten namelijk een coalitieakkoord. U, als Staten, zet een beleid uit. Het college blijft van de Staten, én andersom. Het gaat dus om de wijze van functioneren, maar zeker moet het toegespitst zijn op dezelfde doelstelling. Lukt dat niet, dan wordt dualisme: duellisme. Dan is het naar binnen gericht en dan schiet de burger er niets mee op.

Een ander spanningsveld is dat het ambtelijk apparaat zou moeten kunnen omgaan met het feit dat ook een nieuw-ambtelijke eenheid onder leiding van de nieuwe griffier een eigen positie heeft. Het mag niet zo zijn dat dit leidt tot een dubbele loyaliteit van het ambtelijk apparaat. Daar zijn wij met z'n allen bij. Die dubbele loyaliteit leidt tot een pijnlijke spagaat, maar die zou ook kunnen leiden tot een te groot aantal extra arbeidsplaatsen dat beter kan worden besteed aan onderwijzend personeel, agenten of verpleegkundigen. Dat mag, over het land gemeten, niet het resultaat zijn. Daar ligt een uitdaging, een uitdaging die een gezonde voedingsbodem heeft in hoe het tot nu toe ging. Het ambtelijk apparaat was er in zijn geheel voor de Staten en dat blijft er in zijn geheel voor de Staten.

Tot slot, een laatste spagaat, die ik als voorzitter zou moeten voelen, althans zo willen sommige burgers mij doen geloven. Welnu, ik vind dat de functie van voorzitter er interessanter op wordt. Ik werk namelijk graag mee en ik zie het als een uitda-

ging om samen met u langs die risico's te gaan, die risico's onder ogen te zien, te signaleren en te elimineren. Daarbij wil ik voorop zetten dat het gaat om de inhoud. Die inhoud is het belangrijkste en die inhoud brengt ons bij de burger. In die rol als voorzitter vind ik het zelf een uitdaging om juist ook in die onafhankelijkheid meerdere heren te dienen. Het is niet alleen een uitdaging, het is mij ook een waar genoegen. Ik hoop die uitdaging waar te maken.

Staten van Utrecht, nogmaals mijn felicitaties.

Griffier van Utrecht, gefeliciteerd.

Ik wens u succes. Ik wens u vooral succes toe op de inhoud. Als de inhoud goed is, komt de vorm vanzelf. Dat laatste geldt ook voor deze statenzaal, want die zal binnenkort dualistisch zijn ingericht.

Ik wens u veel succes met uw werk.

Ik schors de vergadering.

Schorsing van 14.29 – 15.10 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Ik zal een agendapunt inlassen, nadat ik mij heb overtuigd van de formele mogelijkheid daartoe. Dit ter geruststelling van de heer Rohof, opdat hij de volledige vier jaar kan uitzitten. Ik verzoek de heer Rohof naar voren te komen.

Ik verzoek u allen te gaan staan.

Ik lees u, mijnheer Rohof de belofte voor. Daarna verzoek ik u mij na te zeggen: dat verklaar en belof ik.

“Ik verklaar, dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en belof, dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik verklaar en belof, dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen.”

De heer ROHOF: Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: Van harte gefeliciteerd.
U hebt slechts een klein uur van de vergadering gemist en dat maakt u met inzet ongetwijfeld goed.
(Applaus)

Voorstel tot benoeming van de plaatsvervangend voorzitter van Provinciale Staten.

De heer TERPSTRA (CDA): Mijnheer de Voorzitter! De werkgroep Dualisering heeft voorgesteld dat er een verkiezing zou plaatsvinden voor de vacature van plaatsvervangend voorzitter van de Staten, de hoogste democratische functie in onze provincie. Wij vinden dat die verkiezing op een nette wijze moet worden gevoerd en dat die op een nette wijze moet worden voorbereid; dat er een verkiezingsstrijd ontstaat. Daarom vinden wij het nu te vroeg de plaatsvervangend voorzitter te kiezen en wij stellen voor dit uit te stellen tot een volgende vergadering. Om toch een vice-voorzitter te hebben, stellen wij voor de wet toe te passen. Dit betekent dat de nestor de voorzitter van de Staten zal zijn. Dat is de fractievoorzitter van GL, de heer Bijkerk.

De VOORZITTER: Verlangt een van de andere fracties daarover het woord? Dat is niet het geval. Dan stel ik voor het voorstel te aanvaarden, met dien verstande dat inderdaad de heer Bijkerk de aangewezen vice-voorzitter is, maar dat komt omdat de nestor van de Staten een GS-lid is en dat zou een incomptabiliteit opleveren.
Tegen de heer Bijkerk zeg ik dat hij hiermee geen nestor wordt, maar wel vice-voorzitter tot het moment dat ons een ander voorstel bereikt.

PS2003BEM10

Voorstel tot het benoemen van voorzitter en leden Statencommissies voor de overgangperiode tot de definitieve samenstelling van de Statencommissies.

De VOORZITTER: U heeft allen een lijst aangetroffen en ik stel voor conform die lijst te besluiten, met dien verstande dat daar nog enige aanvulling op volgt in verband met de manier van tellen; welke partij hoeveel leden mag leveren?

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stem-

ming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel.

Benoeming van de voorzitter en leden van de commissie Onderzoek Geloofsbrieven.

De VOORZITTER: Na sondering van de fractievoorzitters stel ik voor in de commissie onderzoek geloofsbrieven te benoemen: mevrouw Van Keulen en de heren Bijkerk, Ekkers, Levering en Terpstra..

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten mevrouw Van Keulen en de heren Bijkerk, Ekkers, Levering en Terpstra te benoemen als leden van de commissie onderzoek geloofsbrieven..

PS2003BEM11

Voorstel van de werkgroep Dualisering van 24 februari 2003 tot wijziging van het Reglement van Orde Provincie Utrecht 1998 met het oog op dualisering.

PS2003BEM14

Voorstel van de werkgroep dualisering van 24 februari 2003 tot vaststelling van de verordening van ambtelijke bijstand voor Provinciale Staten van Utrecht 2003.

De VOORZITTER: Ik stel voor beide agendapunten tegelijk te behandelen.

De heer EKKERS (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Toen gisterenmorgen de bel ging, en het was nog heel vroeg, stond er een postbode voor de deur met een dik pakket van de provincie. Het was een aangetekend pakket en toen ik met bibberende vingers mijn handtekening had gezet en de envelop had geopend, bleek daar onder andere in te zitten: het Reglement van orde. U zult zich kunnen voorstellen dat de tijd van voorbereiding wel erg kort is geweest en er is geen mogelijkheid geweest om overleg in de fractie te hebben. Derhalve stel ik u voor beide agendapunten van de agenda af te halen en deze op 7 april opnieuw op de agenda te plaatsen.

De VOORZITTER: Verlangt iemand daarover het woord? Verlangt iemand daarover stemming? Dat is niet het geval.

Dan is conform besloten, met dien verstande dat deze formaliteit oplevert dat het bestaande Reglement van orde van kracht blijft, zij het dat niet voorzien is in een presidium. Daarvoor zijn echter de fractievoorzitters geconsulteerd en voor die ene keer dat dit een probleem oplevert, zullen wij de oorspronkelijke senioren bijeenroepen.

PS2003BEM12

Voorstel van de werkgroep Dualisering van 7 februari 2003 tot subsidiëring van Statenfracties. (Subsidieverordening Statenfracties provincie Utrecht 2002)

De heer DITEWIG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de VVD gaat akkoord met het voorstel en merkt daarbij op dat de fractievergoeding vooralsnog ruim bemeten overkomt. Onze fractie is van mening dat in de afweging van doelmatigheid en zinvolheid der bestedingen, wij als Staten deze verordening over een jaar dienen te evalueren.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de ChristenUnie gaat eveneens akkoord met het voorstel. Bij de evaluatie die op enig moment volgt, zouden wij betrokken willen zien welke bureaucratische aspecten aan een uitvoering van deze verordening zouden kunnen zitten.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Wij spreken in eerste instantie onze waardering uit voor het werk van de Statenwerkgroep Dualisering. Wij willen een amendement indienen op het onderhavige ontwerpbesluit onder artikel 5. Bij de toelichting van het ontwerpbesluit staat bij artikel 5 onderstreept: "Een statenlid dat uit de fractie treedt, heeft geen recht op het basisbedrag per jaar, zoals bedoeld in artikel 1, lid 2 onder a. Het statenlid dat uit een fractie treedt, heeft uitsluitend recht op het persoonsgebonden bedrag, zoals bedoeld in artikel 1, lid 2 onder b.". Dat vind ik niet terug in het onderhavige besluit onder artikel 5 en dat zie ik graag aangepast middels ons amendement.

Amendement A1 ("Splitsen niet belonen")

*Provinciale Staten van Utrecht, in vergadering
bijeen op 20 maart 2003,*

*behandelend het voorstel van de werkgroep
Dualisering van 7 februari 2003 tot subsidiëring
van Statenfracties. (Subsidieverordening Staten-
fracties provincie Utrecht 2002);*

besluiten:

de passage in artikel 5, lid 1,

*"indien een fractie wordt gesplitst worden de
bijdragen, bedoeld in artikel 1, voor de nieuwe
fracties vastgesteld met ingang van het eerstvol-
gende kwartaal nadat de splitsing in werking is
getreden"*

te vervangen door:

*"indien een fractie wordt gesplitst wordt de
oorspronkelijke bijdrage, bedoeld in artikel 1,
voor de nieuwe fracties naar rato van het aantal
leden verdeeld op basis van het oorspronkelijke
budget, met ingang van het eerstvolgende quar-
taal nadat de splitsing in werking is getreden",*

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Het amendement is voldoende ondertekend en maakt derhalve onderdeel uit van de beraadslagingen. Het amendement zal worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

Het amendement krijgt van deze zijde van de tafel, zeg ik als voorzitter, het advies voor ondersteuning.

Ik verzoek andere woordvoerders zich tevens uit te spreken over het amendement.

De heer TERPSTRA (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het amendement is mij even ontgaan

De VOORZITTER: Dus het feit dat ik het een goed amendement vind, is voor u niet goed genoeg? (Hilariteit)

De heer TERPSTRA (CDA): Nee, nee.

De fractie van het CDA kan instemmen met de regeling en stemt tevens in met de evaluaties. Tegen de fractie van de VVD wil ik zeggen, als

men die bedragen te hoog vindt, dat men die niet hoeft op te vragen. Men kan ze ook opvragen en ze bijvoorbeeld overmaken naar het CDA.

De heer DITEWIG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! De heer Terpstra wil ik even memoreren aan mijn woorden van zo-even en dat ik daarbij heb gezegd heb "vooralsnog". De heer Terpstra weet precies wat ik daarmee bedoel.

De heer LEVERING (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het feit dat u, voorzitter, het amendement goedkeurt, is voor onze fractie geen reden om tegen het voorstel te stemmen. (Hilariteit)

De VOORZITTER: Wenst u, mijnheer Ditewig, het woord in tweede termijn?

De heer DITEWIG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Onze fractie gaat akkoord, ook met het amendement.

(De voorzitter inventariseert de meningen over het amendement bij de diverse partijen. Alle partijen verklaren zich akkoord.)

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten het amendement te aanvaarden met algemene stemmen.

Zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten hierna overeenkomstig het geamendeerd voorstel.

PS2003BEM13

Voorstel van Gedeputeerde Staten van 11 maart 2003 tot benoeming van een lid Algemeen Bestuur van het Interprovinciaal Overleg.

De VOORZITTER: Na sondering bij de fractievoorzitters stel ik de Staten voor het demissionaire college van Gedeputeerde Staten te machtigen tot deze benoeming.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig het voorstel.

PS2003PS2003

Ingekomen stukken

1. Brief van dhr. Noteboom te Holl. Rading, d.d. 5 februari 2003 betr. Technische Begroting De Bilt.
2. Brief van H.C. Veenstra te Holl. Rading d.d. 10 februari 2003, betr. Technische Begroting De Bilt.
3. Brief van H.J.C. van Brummelen te Maartensdijk d.d. 8 februari 2003, betr. samenvoeging Maartensdijk en De Bilt.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten de stukken onder 1 tot en met 3 in handen van GS te stellen ter afdoening.

4. Brief van Fed. Doornse Onderneming d.d. 11 februari 2003 betr. reactie startnotitie toekomstvisie Doorn.
5. Brief van VNO-NCW te Den Haag d.d. 14 februari 2003 betr. onderzoek.

De VOORZITTER: Aan de lijst van ingekomen stukken wordt toegevoegd de brief van de gemeente Amersfoort inzake het Bosbad en dit in handen te stellen van de commissie Water & Milieu.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming besluiten Provinciale Staten overeenkomstig de voorgestelde wijzen van afdoening.

Vaststellen van de notulen van de vergaderingen van 11 november 2002, 2 december 2002, 13 januari 2003 en 10 februari 2003.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming stellen Provinciale Staten de notulen van de vergaderingen van 11 november 2002, 2 december 2002, 13 januari 2003 en 10 februari 2003 vast, met inachtneming van de voorgestelde errata..

Debat verkiezingsanalyse

De VOORZITTER: De fractie van D66 zal bij haar bijdrage gebruik maken van een beamer.

De heer LOKKER (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Collega's, vandaag wil ik heel kort stilstaan bij datgene wat vannacht is begonnen. Ik wil graag dat onze gedachten uitgaan naar de gezinnen van de soldaten en slachtoffers van geweld; de schaduwzijde die er altijd is en die niet altijd onbenoemd moet blijven.

Het is een mooi moment voor de democratie en het is een mooi moment voor deze provincie. Allereerst willen wij hartelijk dankzeggen aan de kiezers. Zij zijn gekomen, en dwars tegen de voorspellingen in is meer dan de helft van de kiesgerechtigden naar de stembus gegaan. De provincie heeft gewonnen, ondanks de nurkse commentaren in de verschillende media. Het is vanmiddag al genoemd. Hartelijk dank ook aan de collega's met wie wij het debat mochten aangaan de afgelopen periode. Het was plezierig en het ging ergens over. Wij hebben op radio en televisie in feite voortdurend voorstellingen gegeven. Ik moet zeggen, het was een vrij slopende gebeurtenis, maar wel een heel bijzondere gebeurtenis.

Vandaag ontmoeten wij elkaar opnieuw, om antwoord te geven op de vraag: wat willen wij de komende periode voor Utrecht in feite bereiken? Het CDA zal de marsroute aangeven in een paar punten. Tegelijkertijd geef ik aan dat wij natuurlijk ook voor de belangrijke vraag staan welke partijen straks een college zullen vormen. Die vraag willen wij vandaag nog niet uit de weg gaan en aan het eind van mijn betoog wil ik de Staten daarvoor twee voorstellen doen.

Dan eerst een paar voor het CDA belangrijke hoofdlijnen.

Het CDA wil een bestuur dat dicht bij mensen staat en niet de verandering van de structuur is daarvoor bepalend, maar de verandering van de politieke cultuur. De theoretische kaders van het duale bestel zijn bekend, maar de praktijk van alledag zal het bewijs moeten leveren of volksvertegenwoordiger en bestuurder zichtbaar zijn en of zij zich actief begeven in alle geledingen van de samenleving. Het CDA wil minder aan de vergadertafel en meer aan de keukentafel zitten. Wij zullen daarom meer in het werkgebied zijn om te spreken met de burgers en hun organisaties.

Om die reden willen wij de komende periode ook meer inzetten op gebiedsgericht beleid en wij willen dat duidelijker vorm en inhoud geven. Daarvoor is nodig dat wij de bonte lappendeken van gebiedsgerichte projecten eens goed tegen het licht houden.

De provincie wordt belangrijker als gebiedsregisseur en door de complexiteit van regionale vraagstukken en de gebrekkige afstemming van gemeenten onderling, zal de provincie de komende tijd een leidende rol moeten nemen. Door gebiedsgericht te werken kunnen statenleden zich inzetten voor regionale thema's en kunnen zich ook via die weg profileren. Op die manier is het mogelijk dat groepen inwoners van een gebied voorstellen doen die op de politieke agenda terechtkomen. Hiermee wordt erkend dat agendering een recht is van alle participanten in de samenleving.

Voorwaarde is overigens dat het Rijk ernst maakt met het voornemen om taken en bevoegdheden te decentraliseren en dat het Rijk alleen op hoofdlijnen bestuurt.

Voor het landelijk gebied zien wij steeds de contouren van een nieuw sturingsmodel aan de horizon verschijnen, waarbij het Rijk prestatieovereenkomsten sluit met de provincie. In de stellingnamebrief krijgt de provincie een zwaardere rol bij het oplossen van regionale vraagstukken. Het CDA wil daarom dat de provincie met die gemeenten strategische visies ontwikkelt tot een concreet uitvoeringsprogramma. Naar onze mening kan het Utrechts Model heel goed dienen als middel om die nieuwe werkwijze in beeld te brengen. Het Utrechts Model is niet een vaste structuur met meer bestuur, maar een manier van interactief besturen, waarbij de meerwaarde voor de inwoners moet liggen in het feit dat projecten en plannen sneller en slagvaardiger worden uitgevoerd. Daarbij geldt tevens dat de uitvoering van provinciaal beleid dichter bij de inwoners van het gebied komt te liggen en dat gemeenten samenwerken en daarmee besparingen hebben van kosten en tijd.

De provincie blijft als opdrachtgever verantwoordelijk voor het stellen van de beleidskaders. Het gaat uiteindelijk om: minder bestuur en meer besturen.

De provincie is meer dan alleen de belangenbehartiger van het landelijk gebied. Zij weet zich ook verantwoordelijk voor wat er in de steden gebeurt. Stedelijk en landelijk gebied zijn complemen-

tair. Van rijkswege moet er overigens wel snel duidelijkheid komen over de toekomstige status van het kaderwetgebied. Het CDA wil niet dat de provincie haar tijd verdoet met discussies over structuren en competenties, maar zij wil samen met de stad en het BRU (Bestuur Regio Utrecht) aan de slag gaan om problemen en knelpunten op te lossen. Voor wat de eigen organisatie betreft is het nodig dat niet alleen bestaande taken en plannen, maar evenzeer regels en procedures tegen het licht worden gehouden. Dat hoeft niet automatisch te leiden tot vermindering van het aantal ambtenaren, maar wel tot een doelmatiger en effectievere inzet van mensen en middelen. Ontschotting van beleid en middelen is noodzaak om tot een slagvaardiger bestuur te komen.

Wij zijn meesters in het maken van plannen en structuren. Het CDA wil dat uitvoering van beleid de komende tijd voorop komt te staan.

Voor de leefbaarheid en vitaliteit van het landelijk gebied zijn de volgende zaken voor ons van belang:

- Een economisch-sterke agrarische sector.
- Woonkernen met voldoende voorzieningen, goede bereikbaarheid en een aantrekkelijk landschap.
- De landbouw staat voor belangrijke opgaven, die integraal moeten worden aangepakt.
- Boeren zijn en blijven nodig voor de productie van voedsel, maar zijn ook belangrijk voor het behoud van het agrarisch cultuurlandschap. Dat betekent dat de landbouw voldoende ontwikkelingsmogelijkheden moet krijgen, in landbouwkerngebieden in de zin van schaalvergroting en in verwevingsgebieden ruimere mogelijkheden voor verbreding van die landbouw.
- Naast die landbouw vragen in het landelijk gebied sociaal-economische vraagstukken om een oplossing, waarbij zowel boeren als inwoners van steden en dorpen betrokken zijn. Dat betekent concreet dat kleine kernen in het landelijk gebied voldoende groeimogelijkheden moeten hebben om basisvoorzieningen zoals een school en een vereniging in stand te houden. Het accent ligt op betaalbare woningen voor jonge gezinnen en starters, en dat is om een evenwichtige opbouw van de bevolking te garanderen. Dan moet het mogelijk zijn om bindingseisen te stellen.

- Bereikbaarheid en economische ontwikkeling zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Op beide fronten wil het CDA in het offensief. Een van de grootste knelpunten voor het CDA en voor de Utrechtse economie is bereikbaarheid. De hele vervoersketen moet worden betrokken bij het oplossen van die knelpunten en het benutten van kansen. Het gaat om een betere benutting en verbreding van wegen, waar dat mogelijk is, het realiseren van Randstadspoor en overige vormen van openbare vervoer.
- Inspanningen op het gebied van infrastructuur zullen moeten worden verbonden met inspanningen voor mobiliteitsmanagement van het bedrijfsleven. Het CDA wil meer investeren in gerichte projecten op het gebied van vervoersmanagement.

Voor een gezonde economie zijn ook optimaal ingerichte bedrijventerreinen nodig, dus daarom veel aandacht voor herstructurering en intensief ruimtegebruik. Daarnaast zal de provincie haar makelaarsrol moeten spelen tussen onderwijs en bedrijfsleven. Voor behoud en uitbreiding van werkgelegenheid gaat het dan om het stimuleren van een directe samenwerking tussen de ROC's, MBO's en het bedrijfsleven en meer specifiek om de samenwerking tussen universiteit en hogeschool en het realiseren van een science park met het bedrijfsleven.

Ten slotte wil ik nog enkele zaken noemen die voor ons van belang zijn. Uiteraard zijn er in de verkiezingstijd nog veel meer punten genoemd, maar ik wil het bij de hoofdlijnen houden.

Voor het ontwikkelen en beheren van natuur zijn drie partners van belang: natuurorganisaties, particulieren en agrariërs en overheden. Bij de inzet van provinciale middelen bij het beheer van natuur en landschap zal zeer de nadruk worden gelegd op agrarisch en particulier natuurbeheer.

Het CDA wil prioriteit geven aan de uitvoering van het reconstructieplan. Dat geldt ook voor de projecten van Agenda 2010. Daaraan gekoppeld moeten wij uitspreken dat Europese middelen voor plattelandsvernieuwing beter moeten worden benut.

Omdat onvoldoende rijksmiddelen aanwezig zijn om groenprojecten te financieren, moet er gezocht worden naar andere instrumenten en middelen.

Mogelijkheden voor private financiering in combinatie met publieke middelen en rood-voor-groen-constructies behoren tot de mogelijkheden om groene ambities waar te maken.

Tot slot, de formatie. Ik wil namens het CDA daarover het volgende opmerken. Er is gezegd dat in Utrecht alles bij het oude blijft. Diep is het wantrouwen tegenover de gevestigde orde; 'het zal wel niet anders gaan', en 'het zal wel nooit anders worden'. Bijna kom je dan in de verleiding om het anders te gaan doen omwille van het anderszijn. Dat is goedkoop en dat is zonder waarde. In het boek der wijsheden staat daarover een mooie tekst, en ik wil u die niet onthouden: "Er bestaan geen vaste oordelen over goed en kwaad in de wereld. Iedereen beoordeelt als goed alles wat hij aange-naam vindt en beoordeelt als kwaad alles wat hij onaangenaam vindt. Daarom is het zoeken naar het goede, niet het zoeken naar de waarheid, maar het zoeken naar degenen die het met ons eens zijn. Het is niet het zich afwenden van het kwade, maar het zich afwenden van degenen die het niet met ons eens zijn en die niet met ons onze gevoelens en ideeën delen."

Het CDA wil met in formatie recht doen aan alle partijen die voor hun kiezers stemmen hebben behaald. Daarvoor is dit eerste openbare debat, waarin elke partij op hoofdlijnen haar eigen koers kan aangeven. Voor het CDA is de formatie een open speelveld. Wij vinden het belangrijk dat hierna op grond van programmatische vergelijking onderzoek plaatsvindt door een informateur. Wij doen u graag het voorstel om aan de informateur de navolgende informatieopdracht – waarvan wij de tekst zullen ronddelen - te verstrekken:

Op basis van een open verkenning het analyseren van alle verkiezingsprogramma's en het adviseren welke modellen van samenwerking kunnen leiden tot een slagvaardig bestuurscollege van Gedeputeerde Staten met een hechte vertrouwensbasis in Provinciale Staten.

De volgende aandachtspunten zijn daarbij van belang en behoren tot de opdracht.

- Er is sprake van een oprecht open situatie.
- Het moet zo mogelijk een unanieme opdracht zijn van alle partijen in Provinciale Staten.
- Er is sprake van een gedegen, professionele aan-

pak door de informateur, waarbij aan alle fracties ruimte tot overleg wordt geboden. Deze aanpak is een uitwerking van de dualisering en beoogde bestuurlijke vernieuwing.

- De informateur wordt bijgestaan door de ambtelijke secretaris, de heer Limborgh.
- De partijen zouden het bijzonder op prijs stellen als de informateur binnen een termijn van tien werkdagen rapport maakt en advies uitbrengt.
- Het eindresultaat zal een overzicht en analyse zijn van programmatische en getalsmatige coalitiemogelijkheden.

Ik zou het op prijs stellen als de partijen zich in het vervolg van de vergadering willen uitspreken over dit voorstel. Vervolgens wil ik aan u voorstellen degene die wij graag zien als informateur voor dit zo bijzondere proces. Dat is de heer drs. C.J.G.M. de Vet. Op dit moment is hij burgemeester van Leusden en voorzitter van de begeleidingscommissie Dualisme en Democratie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en de VNG (Vereniging voor Nederlandse Gemeenten). Wij zijn vanzelfsprekend graag bereid op ons voorstel een toelichting te geven, maar zoals gezegd, stellen wij het zeer op prijs als de partijen zich hierover eerst uitspreken.

De heer LEVERING (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Over de vanmorgen begonnen oorlog wordt vandaag in deze zaal nog een discussie gevoerd aan aanleiding van een in te dienen motie. Dus over dit onderwerp zal ik nu zwijgen.

Ik wil het hebben over waar wij ons toe te bepalen hebben in dit debat.

Op de dag na de meest regenachtige dag van de afgelopen weken, reed ik door onze prachtige provincie, over die prachtige wegen die wij hier hebben liggen - en doe je dat op het juiste moment dan kun je gewoon van de ene naar de andere kant van de provincie komen – en toen hoorde ik de commissaris van onze provincie op de radio. Hij bedankte de kiezers die naar de stembus gekomen waren. Ik heb er even over moeten nadenken of ik dat eigenlijk wel een goed idee vond.

Toen ik was uitgestapt en even later weer was ingestapt, hoorde ik de commissaris opnieuw diezelfde kiezers bedanken. Waarom moest ik daarover nu

nadenken? Het is natuurlijk wel sympathiek. Ik heb echter de tijd nog gekend dat het gewoon je plicht was om naar de stembus te gaan en lange tijd hoorde dat ook zo. Dat er nu de klad ingekomen is, is een verschrikkelijke aangelegenheid, maar in de criminologie wordt dit op de een of andere manier "subnormalisatie" genoemd. Als wij mensen gaan bedanken voor datgene wat zij eigenlijk gewoon horen te doen, dan moeten wij gaan oppassen. Ik wil niet zeggen dat ik het sympathieke gebaar niet wil ondersteunen, maar wij moeten daar wel goed over nadenken.

Het komt erop neer dat ik vind dat Nederlanders gewoon naar de stembus moeten gaan, omdat men het als plicht moet ervaren om bij te dragen aan het bestuur dat men zelf mag maken. In grote delen van de wereld zit het namelijk niet zo in elkaar. In het onderwijs heeft men volgens mij een belangrijke taak om dat beter duidelijk te maken. Heel veel mensen, zo is gebleken de afgelopen tijd, weten namelijk niet dat deze Staten een bijdrage leveren aan het kiezen van de Eerste Kamer. Ik vind gewoon dat het onderwijs ervoor moet zorgen dat niemand dat ooit nog vergeet.

Een nieuwe periode; dualisme. Een kleine persoonlijke noot: voor mij had het niet zo gehoeven. Waarom niet? Wij hadden een collega in deze Staten - de heer Koen Dircksens van de VVD die gisteren afscheid genomen heeft - die er helemaal op tegen was. Ik ben natuurlijk alles behalve tegen het dualisme, maar dat kon binnen dat monistisch stelsel prima. Ik hoop echter dat het werkt - en natuurlijk ben ik blij met de benoeming van de heer Van Herwijnen tot griffier van deze Staten -, want nu halen van wij van alles overhoop, maar het zal duidelijk zijn dat het aan ons zal liggen of het werkt. Structuren vertellen niet alles; het zal om onze inzet gaan. De commissaris wilde de commissie-Elzinga niet voor niets nog maar even aan de gang houden om ervoor te zorgen dat er echt goede dingen gaan gebeuren.

Wij hebben in onze fractie gesproken over wat het dualisme nu direct voor ons betekent. Je kunt er namelijk op verschillende manieren tegenaan kijken. Natuurlijk zal de relatie tussen Staten en college worden aangescherpt. Dat is een goede aangelegenheid, want dat mocht best wat scherper. Het is echter wel ons college straks. Het is, zogezegd, de

'regering van de provincie', en wij waren gewend dat wij daar direct invloed op hadden. Natuurlijk is het zo dat wij onze controlerende taak moeten waarmaken, maar er zitten hopelijk na de formatie mensen van óns.

Je kunt verdergaan en nadenken over wat het dualisme nog meer betekent. Ik heb wel eens gedacht dat je die verhouding tussen de Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten wel wat scherper kunt maken. Moet je dan eigenlijk ook niet - dan hebben wij het direct over de formatie - ophouden met het vormen van een college dat steunt op een zo breed mogelijk meerderheid in de Staten? Anders wordt het namelijk allemaal zo gemakkelijk. Nu, ik heb in mijn fractie gemerkt dat niet iedereen daarin zo over denkt. De algemene mening is dat het dualisme dát niet hoeft te zeggen en dat het best zo mag zijn dat je zoekt naar een zo breed mogelijke meerderheid.

Nog één ding over het dualisme: er is toch iets bijzonders aan de hand. Er komen vandaag lijsttrekkers aan het woord en nog geen fractievoorzitters. In één geval zal dat echter wel gebeuren, want ikzelf mag ook fractievoorzitter zijn en ik blijf ook in de Staten zitten. Dus u moet niet denken dat wij niets met dat dualisme doen. Op die manier geven wij ook daadwerkelijk uitdrukking aan dat dualisme. De politiek leider, op dat provinciaal niveau, treedt niet toe tot het college, maar zorg ervoor dat de stem van de partij duidelijk zal klinken vanuit de Staten. Ik denk dus ook dat het feitelijk zo is dat een aantal mensen vandaag al een beetje in verwar- ring geraakt, omdat men al een beetje de dubbelrol moet vervullen. Ik heb daar geen enkele moeite mee.

Ik heb ook geen enkele moeite iets te zeggen over de verkiezingsuitslag - ik ben een gelukkige fractievoorzitter -; dat je als lijsttrekker toch niet hoeft uit te leggen waarom je tóch gewonnen hebt. Dat gebeurt namelijk meestal: alle lijsttrekkers gaan bij elkaar zitten en worden tijdens het einddebat geïnterviewd en zij moeten dan uitleggen dat ondanks het feit dat zij zetels zijn kwijtgeraakt, zij tóch gewonnen hebben. Dat hoeven wij niet te doen, want wij hebben gewoon 40% gewonnen. Het zal duidelijk zijn dat wij bij de vorming van een college daarvan veel verwachten.

Als het om de uitslag als zodanig gaat, wil ik er kort

iets over zeggen. De werkgroep Dualisme had in een vorige periode zich al voorgenomen om in deze periode – de oude Staten hebben daarbij een beetje ‘over hun graf heen geregeerd’ - te gaan werken met een informateur. Over die uitslag hoef ik dus niet zo veel te zeggen.

Het is echter duidelijk dat er zich twee hoofdvarianten aandienen. Collega Lokker heeft er ook al iets over gezegd. Je zou kunnen zeggen dat de huidige coalitie versterkt is; die heeft er zetels bij gekregen. Het is natuurlijk ook zo dat er belangrijke verschuivingen binnen die constellatie van partijen zijn opgetreden. Als je naar de PvdA en de VVD kijkt, gaat het maar even om acht zetels; de één vier minder en de ander vier meer. Dat is nogal wat. Ik ben het niet met collega Streng eens – hij krijgt straks de kans te reageren – als hij hier in het slotdebat zegt van: ja, dat zijn de landelijke verhoudingen. Ik houd mij toch maar vast aan de illusie dat het heel veel te maken heeft met die landelijke verhoudingen, maar dat wij er in de provincie Utrecht met die enorme inspanning die wij tijdens de campagne hebben gepleegd, er toch heel wat aan hebben gedaan en daaraan die uitslag te danken is. Ik weet ook wel dat je dat nooit met zekerheid kunt zeggen, maar het was ook nog even zo dat in Den Haag de heer Zalm zijn positie overwogen heeft. Dat deed hij natuurlijk, omdat hij dacht dat het met die landelijke verhoudingen te maken had. Er werd hem echter onmiddellijk voorgehouden dat hij dat niet moest doen, dat het niets met de landelijke verhoudingen te maken had en dat het alleen maar ging om de provincie. Ik vind dus dat wij het hier alleen maar over de provincie moeten hebben en als het om verschuivingen gaat in aantallen zetels, dan leef je in één land en daar kun je de landelijke partijen op

Wij hebben het vandaag over de provinciale uitslag.

Twee varianten. Als je ze grofweg bekijkt, dan is er nu ook de mogelijkheid om, zagezegd, over links te gaan. Ik heb in mijn fractie te horen gekregen dat men er wel voor voelt, maar tegelijkertijd is het wel zo dat ook GL verloren heeft. Als wij proberen de verkiezingen uit te leggen en op de een of andere manier toch na te gaan wat de kiezer gewild heeft, dan heb je met winnaars en verliezers te maken.

Waar het ons om gaat is, dat zal duidelijk zijn, dat als wij een college vormen en daaraan een bijdrage

leveren, dan willen wij graag die combinatie die het meest mogelijk maakt dat onze prachtige programmapunten ten uitvoer worden gebracht. Wat dat betreft hebben wij het betrekkelijk gemakkelijk. In die week voor de verkiezingen werd het plotseling heel druk op de radio. Ik heb mijnheer Lokker vaak gehoord en toen dacht ik: wat is het prachtig wat die man zegt; ik was het volledig met hem eens.

Als je de partijprogramma's leest, dan zitten daarin veel overeenkomsten. De verschillen in de provincie zijn veel minder groot dan op sommige landelijke thema's. Wij zullen echter de verschillen laten zien, en dat hebben wij de afgelopen periode ook gedaan. Wij hebben daarvoor goed de kans gekregen en daarvoor wil ik een dankwoord uitspreken. De inspanning die dit provinciaal bedrijf erin gestoken heeft om ervoor te zorgen dat zij veel meer voor het voetlicht zijn getreden dan vier jaar geleden, is echt een felicitatie waard. Dat 'gemiezemuis' en dat gebagatelliseer over de rol die de provincie heeft ...? Tsja.

Wij hebben wel met de pers te maken. Wij hebben te maken met een onafhankelijk pers. Zoals ook onze voorzitter weet, kunnen wij niet vertellen wat die pers moet schrijven. Dat zal duidelijk zijn. Je wordt er echter zo nu en dan wel moe van, omdat je weet dat het zo langzamerhand echt anders ligt, hier in de Staten van Utrecht, en dat wij de regenten bijvoorbeeld waarover telkens maar weer wordt gesproken, allang kwijt zijn uit deze zaal.

Eén verschil wil ik noemen. Er is bijvoorbeeld een verschil tussen partijen als het gaat om de betekenis van het provinciaal bestuur. Wij willen graag een sterk provinciaal bestuur met eigen verantwoordelijkheden. Er zijn partijen in deze zaal die zeggen: laat die gemeenten het toch uitzoeken. En dan zegt men daarbij: die weten namelijk zelf wel wat goed voor hun is. Alsof zij tegen de PvdA zeggen dat die partij paternalistisch of betweterig is. Nee, wij vinden gewoon dat het provinciaal bestuur een eigen verantwoordelijkheid heeft. Daar verschillen wij dus met sommige partijen echt van mening over.

Laten ik een paar programmapunten op een rij te zetten; dingen die voor ons echt belangrijk zijn.

- Wij hebben ons ingezet voor betaalbaar wonen. De 30% sociale woningbouw; de motie die ook

door het CDA is ondersteunt zal moeten worden uitgevoerd.

- Gevarieerd bouwen voor alle doelgroepen. Wij willen dat die 65.000 uit het Streekplan gewoon worden gebouwd. Wij hebben inmiddels al gehoord van het CDA en de VVD dat zij vinden dat het best wat minder kan en van GL dat het best wat meer kan. Wij vinden echter gewoon dat wij moeten presteren.
- Wij willen een kerninfrastructuur. Dat vraagt naar ons idee om een grotere nadruk op openbaar vervoer.
- Selectief omgaan met rand- en rondwegen.
- Tegen de economische verstikking.
- Zuinig aan met bedrijventerreinen.
- Een pas op de plaats met kantorenbouw.
- Wij willen een extra provinciale impuls in de EHS (Ecologische Hoofdstructuur), daar waar het Rijk achterblijft.
- Wij willen niet bouwen in het groen. Ja, wij hebben inmiddels hierover de discussie gevoerd en men heeft daarbij wat lacherig gedaan, zo van: hoe zit het nu eigenlijk met dat PvdA-beleid op het gebied van de ruimtelijke ordening? Die onderhandelaars in Den Haag: de PvdA zou afscheid genomen hebben van de rode contouren. De PvdA in de Utrechtse Staten heeft nog géén afscheid genomen van de rode contouren. Wat de PvdA op het landelijk niveau heeft gedaan, is te zeggen dat de gemeenten en de provincie dat moeten uitzoeken. Wij vinden nog altijd dat dat een belangrijk middel is om de ruimte te ordenen en die discussie gaan wij graag aan.
- Zorg voor de kleinere kernen. Dat is een voorstel dat inmiddels door de PvdA in Den Haag is gedaan. Wij vinden, als wij kleine kernen een restrictief bouwbeleid opleggen, dat wij die kleine kernen dan ook de gelegenheid moeten geven voor een meer eigen volkshuisvestingsbeleid.

Ten slotte. Er is een PvdA-plan voor het wegwerken van de wachtlijsten in de jeugdzorg. Wij hebben gevraagd, en dat hebben wij als verzamelde lijsttrekkers aan onze landelijke lijsttrekker voorgelegd: als wij nu in de provincie € 25 miljoen daarvoor beschikbaar stellen, leggen jullie er dan € 25 miljoen bij? Dat wordt in de coalitieonderhandelingen op landelijk niveau meegenomen.

Ik kan dit alles echter wel zeggen, maar er komt een informateur en als die informateur inderdaad zo goed is als de heer Lokker zegt, dan haalt hij deze zaken wel uit die programma's. Dan komt er vanzelf een goed programma en een goed college.

De heer STRENG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ook ik wil beginnen met een constatering rond de verkiezingen en het opkomstpercentage. Bijna 51% van de stemgerechtigde kiezers is naar de stembus gegaan; een ruim 3% hoger percentage dan vier jaar geleden. Wij vinden dat een behoorlijk, zo niet een mooi resultaat. Een woord van waardering wil ik hierbij uitspreken aan de ambtenaren van communicatie en ook de rol van anderen is al gememoreerd. Ook een woord van waardering aan de betrokken media, met de nadruk op "betrokken". Die waardering betreft ook onze eigen inzet, want die mocht er wel zijn.

De verschillende politieke partijen hebben er heel veel aan gedaan om de kiezers naar de stembureaus te krijgen. Er ging wel eens iets niet helemaal goed misschien, wij kunnen misschien nog wat verbeteren zodat het percentage de volgende keer nog hoger wordt, maar het liep allemaal erg goed en de campagneleiders die nog bijeenkomen voor een evaluatie, kunnen wij wellicht een paar tips geven voor de volgende ronde.

De verkiezingsuitslag. Zoals bekend hadden de collegepartijen in de vorige periode een totaal van 41 zetels, terwijl dit er nu, na de verkiezingen, voor het CDA, de PvdA en de VVD 44 zetels zijn. Dus drie zetels meer dan in de afgelopen periode.

Het CDA en de PvdA hebben beide gewonnen en ik feliciteer deze partijen met het behaalde resultaat. Ik wil nog even ingaan op de woorden van de vorige spreker, de heer Levering, die zich afvraag waardoor die uitslag is ontstaan. Tegen de heer Levering moet ik zeggen dat mijn analyse van de diverse provinciale uitslagen een wel heel gelijk beeld gaven als wij het over de twaalf provincies heen bekijken ten aanzien van de uitslagen voor de verschillende politieke partijen en stromingen. Hier en daar waren er misschien lichte verschillen per provincie, maar al met al was het beeld in Utrecht conform hetgeen wij elders in de provincies hebben gezien. Ik houd het erop dat die landelijke stemming wel een redelijke invloed heeft gehad op de uitslag, alhoewel ook ik met u van mening ben dat

ik heel graag zou zien dat de kiezers kiezen op onze onderwerpen en uiteraard op de verschillen die er uiteraard tussen de partijen zijn.

Ik wil hier ook gezegd hebben dat er de vorige collegeperiode op een plezierige en constructieve manier is samengewerkt.

En dan komt de vraag hoe het nu verder moet in deze periode. Ik begin met een citaat uit ons verkiezingsprogramma, met de titel: "De VVD maakt werk van de provincie Utrecht". Daarin staat het volgende: "De VVD acht het gewenst dat de politieke verhoudingen in Provinciale Staten zo goed mogelijk tot uiting worden gebracht in de samenstelling van het college van Gedeputeerde Staten. Aldus dient een slagvaardig dagelijks bestuur van de provincie Utrecht te worden samengesteld, gebaseerd op een werkbare meerderheid in Provinciale Staten." Welnu, wij zijn voorstander van een transparante weg bij de komende onderhandelingen. Zaken moeten helder en duidelijk zijn. Wij willen als VVD graag opnieuw meedoen in het dagelijks bestuur. Feit is ook, en daar zijn wij gelukkig mee, dat er een informateur wordt benoemd in de persoon van de heer De Vet en dat aan hem een heldere opdracht is verstrekt. Ook over de tijdsduur van de informatie is een afspraak met hem gemaakt. Daar wil ik nog even bij stilstaan, omdat in het uitgereikte exemplaar onder punt 6 van de aandachtspunten gesproken wordt over een termijn van tien werkdagen. De VVD is van mening dat het allemaal wel iets korter zou moeten kunnen. De heer De Vet krijgt een goede ondersteuning in dit huis en er bestaat al een vergelijkende inventarisatie van de partijprogramma's. Dus er is best al het een en ander aan werk verricht. Wij denken dat het zo eind volgende week rond zou moeten kunnen zijn, inclusief de rapportage van de informateur.

Ik ga wat de VVD betreft kort in op een aantal belangrijke beleidsinhoudelijke punten voor de komende collegeperiode; zaken waarvan wij onze kiezers hebben beloofd ons daarvoor sterk te zullen maken.

Natuurlijk beseffen wij ook wel dat in een coalitie niet alles onverkort kan worden binnengehaald, maar mede vanwege de inhoudelijke analyse van de programma's van de partijen denken wij een heel eind te kunnen komen. Ik noem de volgende punten:

De VVD wil zich sterk maken voor een gezonde economie. Juist in deze tijd, nu het allemaal wat minder gaat, is het extra van belang werkgelegenheid zo veel mogelijk te behouden en het bedrijfsleven de ruimte te geven voor nieuwe ontwikkelingen. Een science park bijvoorbeeld past hier prima in – het is ook al eerder genoemd – en ook voldoende uitbreidingsmogelijkheden van bedrijventerreinen.

Wij vinden het een noodzakelijke voorwaarde bij een gezonde economie dat er ook een goede bereikbaarheid is. Teveel mensen ondervinden dagelijks de hinder van files en tijdverlies in het verkeer van hun woning naar hun werk en omgekeerd. Wij zijn een groot voorstander van het oplossen van knelpunten, onder meer door het aanleggen van rand- en rondwegen, maar ook door het verbeteren van het openbaar vervoer en de kwaliteit daarvan. Wij zijn groot voorstander van Randstadspoor en wij willen ons inzetten voor de realisering van zo veel mogelijk onderdelen in de komende vier jaar. Het Rijk kan niet aldoor plannen uitstellen door te stellen dat er geen geld is. Daar is de bereikbaarheidsproblematiek te urgent voor. De plannen zoals zijn opgenomen in het Strategische Mobiliteitsplan Utrecht moeten de komende jaren worden uitgevoerd. Daar hechten wij aan. Wij vinden dat wij dat aan onze kiezers en aan onze inwoners verplicht zijn.

Wij gaan ook voor een vitaal platteland, met een zeer belangrijke rol voor de agrariërs. De cultuurgrond die zij beheren en bewerken moet hun ook de komende jaren een goede economisch-gezonde basis geven. Natuurlijk moet ons beleid in overleg met de betrokken standsorganisaties worden opgezet en uitgevoerd.

Wij vinden het van belang dat de verdere realisering van de EHS een flink stuk verder moet worden gebracht. Dat moet uiteraard in goede samenwerking met alle betrokkenen; er zijn namelijk veel partijen bij betrokken.

Een ander punt: de waterproblematiek, het WB21-verhaal. Dat moet goed worden opgepakt. De agrariërs en gemeentebesturen vragen om duidelijkheid. Als de financiën niet geregeld zijn, moeten wij niet doorgaan met het maken van allerlei plannen die voor onrust zorgen in gebieden als De Venen en andere zoekgebieden in de provincie als het gaat om

de waterberging. Het stapelen van plannen die niet tot uitvoering komen, heeft naar onze mening geen zin. Sterker nog: het werkt contraproductief.

De VVD wil de komende periode de bouwproductie, waar de gemeenten invulling aan moeten geven, extra stimuleren. Met name voor starters, mensen met een kleine beurs, maar ook voor de senioren is er te weinig aanbod. Daar moet verbetering in komen. Onze eigen middelen, ISV-middelen (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing), het experimentenkrediet moeten wij hierop gericht inzetten. Wat onze partij betreft, moet het ook mogelijk zijn voor de grotere kleine kernen om waar dat ruimtelijk mogelijk is, voor de eigen behoefte te bouwen. Dat betekent overigens nog steeds dat het leeuwendeel van de bouwopgaaf de komende jaren – dan heb ik het over de periode tot 2015 – in de steden zelf gerealiseerd zou moeten worden. Dat is een basisuitgangspunt van het nieuwe Streekplan, waarbij termen zoals “inbreiden” en “transformeren” uiterst belangrijk zijn. Door onder meer die grotere bouwproductie wordt de vitaliteit van de steden versterkt. Daar zijn wij voorstander van, want dat is toekomstgericht en dat willen wij graag tot stand brengen.

Wij willen inzetten op meer doelmatig werken als provincie. De aanzet in de vorige periode om meer projectmatig, gebiedsgericht en uitvoeringsgericht te gaan werken, moeten wij verder uitbreiden. Het project “Hart van de Heuvelrug” is daarvan een goed voorbeeld. Het werk moet niet blijven steken in het maken van plannen en rapporten, want daarvan hebben wij er inmiddels wel genoeg.

Ik noem een laatste punt. De VVD is voorstander van een terughoudend belasting- en heffingenbeleid. De provincie zit behoorlijk goed in de middelen; wij hebben een goed financieel beleid gevoerd. Wij denken dat wij met de verkoop van de UNA en de REMU en de beleggingen die daarmee tot stand kunnen worden gebracht, een heel goede positie hebben om terughoudend te zijn als het gaat om de belastingen en heffingen.

Ik sluit af. Het mag duidelijk zijn dat de VVD opnieuw een bijdrage wil gaan leveren aan het beleid van en in onze provincie samen met de andere partijen van de toekomstige coalitie.

De heer BIJKERK (GL): Mijnheer de Voorzitter! Allereerst, evenals voorgaande sprekers, wil ik zeggen dat het een dag van oorlog is. Wij zullen hierover straks naar aanleiding van de bijdrage van de SP nog nader komen te spreken. Het maakt het lastig, hoe belangrijk het onderwerp van vandaag ook is, je te concentreren op zo'n dag. Daar wil ik eerlijk in zijn. Niettemin, het is natuurlijk een belangrijk onderwerp.

Laat ik beginnen met te zeggen dat het eigenlijk heel bijzonder is – en volgens mij ook voor de eerste keer – dat op deze wijze in de Staten wordt gedebatteerd over een verkiezingsuitslag en over de politieke betekenis daarvan. Voor het eerst ook komt er een informatieopdracht en komt er een informateur. Dat is goed voor de kiezers, goed voor de burgers, want het betekent transparantie, en het is ook goed voor de provincie. Het is wat ons betreft een onderdeel van een absoluut noodzakelijk politiek-bestuurlijk vernieuwingsproces. Wij hebben er grote waardering voor dat het CDA en de lijsttrekker van deze partij, conform het voorstel van de werkgroep Dualisme toch dit voorstel voor een informatieopdracht en voor een informateur heeft ingediend.

Als ik over de uitslag spreek – de heer Levering heeft ons al de helpende hand geboden – dan past GL enige bescheidenheid. Wij hebben een tweetal zetels verloren. Anders gezegd: wij hebben niet helemaal de winst kunnen vasthouden die wij vier jaar geleden boekten. Het blijft politiek ... Wat ik constateer is, dat wij een middelgrote partij zijn en dat wij bijvoorbeeld in de stad Utrecht een relatief heel goede uitslag boekten. Dat neemt niet weg, dat wij dan wel niet behoren tot de grote verliezers, maar wel tot de verliezers.

Wij feliciteren de winnaars; de SP, die hier eigenlijk met vier zetels zal zitten, nieuwkomer LPF – ook al zullen wij met deze partij politiek op een heel andere lijn zitten bij allerlei onderwerpen -, en natuurlijk het CDA en de PvdA die de grote winnaars zijn van deze verkiezingen. Om die reden zullen zij dan ook een sleutelrol moeten spelen bij het formatieproces.

De grote verliezer was opnieuw de VVD; in twee verkiezingen van 21 zetels naar 14 zetels. Het lijkt ons dan ook logisch dat dit gegeven een rol speelt bij het formatieproces.

Ik kom bij een staatsrechtelijk element, namelijk de invoering van het dualisme. Die invoering van het dualisme heeft wat ons betreft ook betekenis voor de wijze van coalitievorming. De verhouding van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten wordt eigenlijk de verhouding Tweede Kamer/regering. In de Tweede Kamer hebben natuurlijk de drie grootste partijen een fantastische meerderheid. Alleen zal in de Tweede Kamer niemand zeggen dat de drie grootste partijen daarom het kabinet moeten vormen. Sterker nog: men zou dat een uit democratische oogpunt volstrekt onwenselijke situatie vinden. Bij het dualisme, bij het nieuwe opereren van de Staten, hoort dan ook een programmatisch college, gebaseerd op een werkbare meerderheid. Als dat een heel breed college is, kan dat mooi zijn, maar het is niet een doelstelling op zichzelf om de afspiegelingsgedachte van vroeger door te zetten, want die staat wel op zeer gespannen voet met het dualisme. Bij het dualisme hoort ook een krachtige oppositie. Ik ben het in dat opzicht eens met de opvatting van de lijsttrekker van het CDA, de heer Lokker, die deze opvatting uitte tijdens het afsluitend lijsttrekkersdebat. Omdat hij tegenover mij zat, keek hij daarbij per ongeluk naar mij. Ik neem echter de vrijheid deze interessante gedachte nader uit te werken. Ik denk dat het goed is dat een van de drie grote partijen oppositie gaat voeren. Gelet op de uitslag, lijkt het mij helemaal geen verkeerde zaak als dat in dit geval de VVD zou zijn.

Als wij kijken naar de coalitievorming, dan zijn er twee hoofdvarianten; centrumrechts – het huidige college met alles erop en eraan en alles wat ik daarvan tot nu toe heb gezegd – en centrumlinks, het CDA, de PvdA, GL. Naar onze mening heeft die tweede coalitie op programmatisch vlak de kans en de mogelijkheid in zich op een aantal cruciale terreinen knopen door te hakken en met oplossingen te komen. Het is sowieso politiek-bestuurlijk een daad van vernieuwing en deze centrumlinkse variant heeft een alleszins werkbare meerderheid in de Staten.

Achter die centrumlinkse variant – dat is geen gelegenheidscoalitie – zit ook een gemeenschappelijk gedachtegoed; gemeenschapszin, sociale rechtvaardigheid, solidariteit, rentmeesterschap – laat ik zeggen: groenrentmeesterschap. Dat zijn dragende gedachten die achter zo'n coalitie zichtbaar worden. Dat heeft ook betekenis.

Als ik kijk naar de inbreng van GL bij de onderhandelingen, dan gaat het om de volgende zaken:

Allereerst natuurlijk het verstandig omgaan met de schaarse ruimte; kiezen voor inbreiden, kiezen voor reconstrueren van bedrijventerreinen in plaats van nieuwe uitleg en daarmee onze economie een dienst bewijzend, en je echt inzetten om dat prachtige landelijke gebied inderdaad open te houden en het niet te laten verrommelen. Juist hier moet de provincie een heel cruciale rol spelen, want er verandert zo veel op dat terrein van het landelijk gebied. Wij vinden dat wij het platteland gebiedsgericht en integraal moeten benaderen. Er spelen daar allerlei problemen tegelijkertijd en deels ook door elkaar heen. Wij moeten ophouden met het laten bestaan van al die aparte regelingen. Die kunnen wel naast elkaar bestaan, maar de coördinatie en de sturing moeten worden verbeterd.

Wij vinden het van belang dat op het platteland ook voedsel geproduceerd blijft worden door een landbouw die opereert binnen de grenzen van milieuvriendelijkheid en diervriendelijkheid. Wij willen boeren ook in financiële zin betrekken bij het beheer van natuur en landschap.

Wij vinden dat kleine kernen leefbaar moeten zijn, maar wij willen die discussie daarover niet zo eng houden als de vraag: mag er een rijtje woningen bij komen? Wij willen kijken naar de voorzieningen en wij stellen ons voor dat je komt met een provinciaal fonds om voorzieningen in stand te houden. Wij kiezen voor een sociale benadering, een benadering vanuit de gedachte: het in stand houden en bevorderen van de lokale gemeenschappen. Essentieel is dan ook dat de bouwmogelijkheden die er dan nog zijn, worden benut voor de lokale gemeenschap. Daarbij moet het gaan om betaalbare woningen en die woningen moeten worden toegewezen aan mensen met een economische en sociale binding. Wij vinden dat er op dit punt een breuk moet komen met het 'vrijheid-blijheidsbeleid', dat met name de VVD voorstaat als het gaat om de woningverdeling. Zeker in die kleine kernen is het een schaars goed.

Wij kiezen voor een extra inzet voor natuur en landschap. Wij denken dat wij ons als provincie dan ook zullen moeten beraden over de mogelijkheid van grondbeleid. "Hart van de Heuvelrug" is al genoemd. Het betekent dat je ook moet kijken naar de mogelijkheid van provinciaal grondbeleid,

naar de mogelijkheid van voorfinanciering bij de aankoop van natuurterreinen. Her en der zijn er mogelijkheden en of het nu het plan De Venen betreft of De Heuvelrug, wij kunnen als provincie – afhankelijk van hoe de formatiebesprekingen verlopen – proberen dat proces van aankoop gaande te houden. Het heeft ook te maken met het betrouwbaar zijn als overheid.

Tijdige realisering van de EHS

Bereikbaarheid. Natuurlijk moet er gepraat worden over allerlei benuttingsmaatregelen, of het nu rijkswegen of provinciale wegen betreft. Als GL willen wij echter ook en vooral inzetten op het aanbieden van een alternatief aan automobilisten – en wij hopen dat het college dat ook zal doen. Ik heb het in de verkiezingscampagne een deltaplan voor het openbaar vervoer genoemd. Nu zeg ik het enigszins bestuurlijker; wij vinden dat de provincie een veel actiever rol moet spelen op het gebied van openbaar vervoer. Randstadspoor is de ruggengraat, dat wordt het metrosysteem op de provinciale schaal. Er zijn echter grote problemen met het collectief vraagafhankelijk vervoer. Er zijn grote problemen met het busvervoer. Wij kunnen nadenken over andere tariefstellingen, wij kunnen nadenken over een experiment met gratis openbaar vervoer, bijvoorbeeld van een bedrijventerrein naar een NS-station. Al dit soort zaken moeten wij in ogen-schouw nemen en wij moeten echt zwaar investeren ook in dat openbaar vervoer om een alternatief te bieden en ook uit oogpunt van leefbaarheid. De voortdurende groei van de mobiliteit, ook al leggen wij twintig rondwegen aan, is een probleem dat blijft bestaan. Wij moeten ook proberen dat kernprobleem aan te pakken.

Stedelijk gebied. Je proefde het de afgelopen jaren: de provincie is er voor stad en land. Wij moeten niet met de rug naar de stad staan, ook niet naar de stad Utrecht. Wat er in Utrecht gebeurt als het stedelijk leefklimaat daar verslechtert, heeft dat grote gevolgen elders in de provincie, ook als het gaat om de druk op woningbouw en bedrijvenlocaties. Wij moeten wat dat betreft een coalitie aangaan met de stad Utrecht. Wij moeten actieve samenwerking zoeken met de steden Utrecht, Amersfoort en andere stedelijke gemeenten. Ik denk bijvoorbeeld aan reconstructie van stadswijken, reconstructie van bedrijventerreinen,

aan allerlei projecten op het gebied van sociale cohesie. Denk daarbij ook bijvoorbeeld aan een heel actief cultuurbeleid.

Een laatste inhoudelijk punt. GL pleit voor een solide financiering. Wij hebben op zich een prima startpositie door de verkoop van ‘het tafelzilver’. Wat men daarover ook kan denken of daarvan kan vinden.

Anderzijds moeten wij reëel zijn. Als de economische moeilijkheden voortduren, als er een strak bezuinigingsbeleid komt van het Rijk, dan zullen er kortingen komen – en die zijn al aangekondigd – ook op het Provinciefonds. Als wij zeggen dat wij een actief provinciebestuur willen dat ook voor de gemeenschap herkenbaar dingen tot stand brengt, dan zullen wij ook de bereidheid moeten hebben op dat moment de opcenten nader onder ogen te zien. Wij moeten dan niet op voorhand zeggen dat die naar beneden zouden moeten, zoals dat in het VVD-programma staat, of dat dit niet bespreekbaar zou zijn. Ik wil hiermee niet zeggen dat de opcenten omhoog moeten, maar wij moeten reëel zijn. Wij willen een solide financiering en wij gaan voor een krachtige provincie en daar ook de financiën ook bij.

De centrumlinkse variant zou het mogelijk maken om met vijf gedeputeerden te werken; twee van het CDA, twee van de PvdA, één van GL. Dat is een voordeel en dat leidt tot een logischer portefeuilleverdeling. Het is ook een bewijs van doelmatiger werken. Laten wij nu niet zeggen, zoals ik lees in het programma van de VVD, dat wij 10% vermindering van het ambtelijk apparaat moeten krijgen, want dat is slechts een slag in de lucht en dan wordt het probleem weer bij anderen gelegd. Laten wij bij onszelf beginnen en een logisch samengesteld en kleiner college formeren; vijf gedeputeerden. Als je dat doet, kun je vervolgens ook naar je eigen ambtelijk apparaat gaan en zeggen: luister eens, wij willen ook bij jullie een efficiëncyslag maken. Dat is een voordeel van die centrumlinkse variant.

Wij zijn er ook voorstander van dat de portefeuilles in de toekomst niet meer alleen functioneel maar ook gebiedsgericht worden verdeeld en dat wij gebiedsgedeputeerden gaan kennen. De provincie heeft dan vaste aanspreekpunten in de diverse deelgebieden, zodat er op het niveau van de provincie

meer regie is waar het een gebiedsgerichte en integrale benadering betreft.

Wij willen komen tot een politiek-bestuurlijke cultuuromslag. Er moet een provincie zijn die keuzes maakt in plaats van een provincie die keuzes ontloopt. Wij kiezen voor een sterke provincie, die zich niet laat verstrikken in allerlei vage processen, waar dan vervolgens weer vage nota's in veelkleurendruk over worden uitgebracht. Wij willen een provincie die gaat voor het resultaat, die zichtbaar is voor burgers en die ook direct contact zoekt met burgers, en die iets neerzet voor burger en samenleving.

Kortom: wij willen dat de provincie de grote regionale vraagstukken die op ons afkomen, aanpakt, of die nu groen of sociaal zijn.

Voordat ik mij al te veel door mijn geestdrift laat meeslepen, verlaat ik dit spreekgestoelte.

De heer OVERBEEK (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil mevrouw Van Keulen vragen voorzover dat mogelijk is de gevisualiseerde informatie ook verbaal te communiceren.

Mevrouw VAN KEULEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Mijn bijdrage is geheel verbaal. De beelden zijn slechts ter ondersteuning voor wat ik zeg.

Voor u staat en niet al te ontevreden fractievoorzitter van D66. Wij hebben een verlies moeten incasseren, maar de schade is ten opzichte van de recente kamerverkiezingen beperkt gebleven. D66 ziet zich de komende periode weer gepositioneerd als een middelgrote fractie. Immers, het aantal partijen met meer dan vier zetels is even groot als het aantal partijen dat met minder genoeg moet nemen.

Het grootste verlies is naar de VVD gegaan. Vier zetels in de min, meer dan 20%, dat is niet mis. De kiezer herkent zich blijkbaar minder in deze VVD met het karakter van een rechts, conservatieve, niet meer zo liberale partij.

Het CDA heeft drie zetels gewonnen. Deze winst zou kunnen samenhangen met het slechte weer, maar zeker met het trouwe stemgedrag van de kiezer. Proficiat, overigens.

De PvdA heeft het meest gewonnen. Dat zal waarschijnlijk meer het Bos- dan het Baseffect zijn geweest. Hoe dan ook, het is een felicitatie waard.

GL en de SP hebben wellicht stuivertje gewisseld met keizers. Per saldo is het aantal linkse zetels gelijk gebleven.

De groep nieuwe partijen is beperkt gebleven, alleen de LPF heeft een zetel weten te bemachtigen.

Kijkend naar een nieuw college van Gedeputeerde Staten, heeft het onze hoogste prioriteit dat er een ander college komt dan de afgelopen bijna 30 jaar. Provinciale politiek spreekt de keizer blijkbaar maar matig aan. De oorzaken kunnen velerlei zijn, maar een ervan is ongetwijfeld dat het niet alleen in Utrecht, maar kennelijk in bijna geen enkele provincie uitmaakt wat de verkiezingsuitslag is. In tien van de twaalf provincies is er al sinds mensenheugenis een coalitie van CDA, VVD en PvdA. Het zou van minachting voor de democratie getuigen als er wederom een dergelijk bewind hier in Utrecht komt. Dit zou voor de kiezer het signaal zijn dat het niet uitmaakt wat zij stemmen, en dat lijkt mij niet de boodschap die wij willen overbrengen. De consequenties voor de opkomst in 2007 laten zich dan raden.

De Amerikaanse president Abraham Lincoln zei eens: "Je kunt iedereen soms voor de gek houden en sommigen altijd, maar je kunt nooit iedereen altijd voor de gek houden."

Denkend over een nieuwe samenstelling is D66 van mening dat vooral het verlies van de VVD een belangrijk feit is. Vier zetels meer voor de PvdA en vier zetels minder voor de VVD – de PvdA-woordvoerder zei het al – duidt op een voorkeur voor de kiezer voor een centrumlinks college. Het lijkt dan ook logisch dat een nieuwe coalitie in deze richting gezocht moet worden, waarbij partijen met vergelijkbare programma's voor een stabiele meerderheid kunnen zorgen.

D66 heeft de voorkeur voor een driepartijencoalitie: CDA, PvdA en D66. Dit is een logische, niet zo brede coalitie. Immers, het is de enige coalitie met meerderheid van stemmen én winst ten opzichte van 1999. Bovendien zou dan volstaan kunnen worden met vijf gedeputeerden. Dat willen wij al heel lang.

Een andere mogelijkheid is een vierpartijencoalitie, bestaande uit CDA, PvdA, D66 en GL. Dan zouden er zes gedeputeerden komen, maar dat is voor ons dan niet onoverkomelijk.

Bovendien, zoals ook anderen gezegd hebben in het kader van het dualisme, als er een sterke oppositie komt, houdt dat iedereen scherp.

Even noem even kort de programmapunten. Ik zal die zoals andere partijen dat hebben gedaan, niet uitvoerig behandelen. Dat kunnen wij later alsnog doen.

De punten waarop D66 zich in de campagne heeft geprofileerd, en dat zal D66 de komende periode blijven doen:

- Meer natuur, beter beschermd. Daarmee bedoel ik ook een actief provinciaal grondbeleid; dus het instellen van een grondbedrijf of groundbank. Ik zie de heer Damen al rillen, maar hij is de enige die daar volgens mij nog tegen is.
- Niet meer maar slimmer bouwen. Dat houdt onder andere in dat de kleine kernen niet buiten de zogenaamde rode contour mogen bouwen.
- Investeren in kenniseconomie. Een typisch D66-punt, ook landelijk, en zeer belangrijk voor de toekomst.
- Beter openbaar vervoer. Minder geld naar wegen, maar meer naar openbaar vervoer. Hierin ben ik het geheel eens met GL; Randstadspoor moet echt van de grond komen. Ik vraag mij af of wij als provincie er niet eens over moeten denken een motie voor te bereiden om in Den Haag te voorkomen dat Randstadspoor weer niet doorgaat. Het moet niet zo zijn dat die spoorverdubbeling weer niet doorgaat, want voor de gemeente Houten is het echt een ramp.
- Een bereikbare overheid en een beter bestuur.

De conclusies komen nog even in beeld.

- De kiezer heeft zich volgens ons uitgesproken voor een centrumlinkse coalitie.
Het continueren van de huidige coalitie getuigt van minachting voor de democratie.
- Hoewel een vierpartijencoalitie ook acceptabel is, verkiest D66 een coalitie met drie partijen. Wij zijn bereid daaraan deel te nemen, maar zoals u ziet, niet tot elke prijs.

Tot slot nog even iets over de informateur. Ik blijf dat de informateur er nu komt. Het is ooit ingebracht in de werkgroep Dualisme als een D66-initiatief. Het wordt voor het gemak door iedereen vergeten, daarom zeg ik het nog maar eens. Democratie gaat niet domweg over de wil van de

meerderheid. De kwaliteit van een democratie bewijst zich in de manier waarop wordt omgegaan met de opvattingen van de minderheid.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Het is vandaag een trieste dag. Hedenmorgen zijn de Verenigde Staten en haar bondgenoten – het Verenigd Koninkrijk en Australië – in weerwil van de internationale rechtsorde en zonder mandaat van de Veiligheidsraad het soevereine land Irak binnengevallen. Ongeacht de argumenten die daarvoor gebruikt worden, met name door de Verenigde Staten, wijzen wij deze oorlog af. Daarom dient de fractie van de SP hierbij een motie in, waarin duidelijk wordt gemaakt dat wij als Provinciale Staten van Utrecht deze oorlog afwijzen en dat wij als provincie Utrecht op geen enkele wijze meewerken aan deze oorlog. De motie luidt als volgt:

Motie 1

Provinciale Staten van Utrecht, in openbare vergadering bijeen op 20 maart 2003;

overwegende:

- *dat vannacht de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Australië, in weerwil van de internationale rechtsorde het soevereine land Irak zijn binnengevallen;*
- *dat de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties geen mandaat heeft gegeven om zo'n oorlog te voeren;*
- *dat een oorlog veel onschuldige slachtoffers eist;*

wijzen deze oorlog zonder volkenrechtelijk mandaat van de hand en spreken uit dat de provincie Utrecht op geen enkele wijze medewerking dient te verlenen aan handelingen die de oorlogsvoering direct of indirect kunnen ondersteunen,

en gaan over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De motie is voldoende ondertekend en maakt derhalve onderdeel uit van de beraadslagingen. De motie zal worden vermenigvuldigd en rondgedeeld.

De heer EKKERS (VVD) Mijnheer de Voorzitter!
Op de agenda staat "Debat Verkiezingsanalyse". Ik vraag mij af wat deze motie met verkiezingsanalyse te maken heeft.

De VOORZITTER: Dat kunt u laten merken bij de stemming.

De heer EKKEERS (VVD): Mijnheer de Voorzitter!
Ik vraag mij af of het terecht is dit soort zaken te bespreken op het moment dat op de agenda staat dat wij zullen praten over de verkiezingsanalyse.

De VOORZITTER: Het is een algemeen debat, dat heeft het karakter van algemene beschouwingen en daar zijn alle dingen te zeggen en volgens mij zijn brede moties dan ook in te dienen. Nogmaals: het is aan de Staten om zich daarover uit te spreken.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter!
Het zou vandaag met name voor de nieuwe statenleden onder ons een feestelijke dag moeten zijn. Met de gedachten bij de onschuldige slachtoffers die vandaag en de komende dagen zullen vallen, doe ik hierbij een beroep op u om met gepaste terughoudendheid deze dag verder te beleven. Tot zover.

Terug naar de orde van de dag.

Graag wil evenals anderen voor mij dat hebben gedaan, de kiezers in onze provincie die afgelopen 11 maart ondanks het slechts weer en ondanks het feit dat niet op woensdag maar op dinsdag de verkiezingen werden gehouden, bedanken. In het bijzonder bedank ik de kiezers die wederom op de SP hebben gestemd en die ons aan een derde zetel hebben geholpen.

Verder wil ik de LPF als nieuwkomer in de Staten welkom heten. Ook eenpersoonsfracties, misschien juist eenpersoonsfracties, kunnen iets toevoegen aan de kwaliteit van de besluiten die hier worden genomen.

In één jaar vier keer naar de stembus, zal voor velen te veel van het goede zijn geweest, met name omdat het effect hiervan niet of nauwelijks zichtbaar is. Kiezen voor de gemeenteraad, twee keer voor de Tweede Kamer en nu weer voor de Provinciale Staten, zonder dat daaruit een wezenlijk effect volgt in het te voeren beleid. Ik kan hierbij citeren

uit een toespraak van mijn voorganger als fractievoorzitter van de SP, Paulus Jansen. Vier jaar geleden stond hij hier, op 13 april 1999. In zijn toespraak refereerde hij aan de grote maatschappelijke problemen, waar het ging om het milieu, de sociale tweedeling of de mobiliteitsproblematiek. Wij hebben als Staten daar de afgelopen jaren te weinig aan gedaan. Nog steeds bestaan deze problemen. Dat heeft overigens ook veel te maken met het te marginale takenpakket van ons middenbestuur. Niet voor niets pleit de SP al jaren voor meer doe-taken, in een schaal die beter past bij de sociaal-economische samenhang van de regio's. Voor alle duidelijkheid: dat is niet de schaalgrootte van de landsdelen.

Ik vrees dat de partijen die de superioriteit van de markt verkondigen en die zo veel mogelijk overheidstaken willen afstoten in hoge bijdragen aan het in stand houden van deze problematiek. Te weinig burgers realiseren zich op tijd wat er gebeurt als de overheid terugtreedt. Het nastreven van kortetermijndoelen die juist langetermijnproblemen veroorzaken, het eigenbelang voor het collectieve belang stellen, vriendjespolitiek en gerotzooi zijn immers juist in de particuliere sector op nog veel grotere schaal gebruikelijk, waarbij iedere vorm van democratische controle ontbreekt. Wij zijn daarom van mening dat de politieke partijen er in hoge mate aan moeten bijdragen dat het vertrouwen in overheid wordt vergroot, namelijk door vertrouwen in de overheid als instrument van de bevolking uit te stralen, gekoppeld aan de wil om dat instrument voortdurend te verbeteren.

Het vertrouwen is vooral zoek bij de mensen die het wat minder voor de wind gaat. Bij iedere verkiezing blijkt weer dat de groep thuisblijvers mensen met een benedenmodaal inkomen en een lagere opleiding zwaar oververtegenwoordigd zijn. Omgekeerd zijn bij de kiezers juist de hoogopgeleiden geweldig groot in aantal. Echter, in de periode voor de verkiezingen zijn er door diverse politieke partijen beloftes gedaan aan de kiezers. Het is aan de politieke partijen om deze beloftes na te komen en om in contact te blijven met de burgers in de provincie, op een wijze vergelijkbaar met de weken voor de Statenverkiezingen; dus de bejaardenthuizen langs om te vragen waar de mensen echt behoefte aan hebben, de ziekenhuizen langs om het functioneren te beoordelen, wandelend van Veen-

endaal naar Waverveen om vast te stellen hoe het staat met de fiets- en wandelpaden en ons milieu, en overleg voeren met lokale bestuurders om vast te stellen wat de toegevoegde waarde van ons provinciale apparaat kan zijn.

Als een en ander slechts bedoeld was als campagne voorafgaand aan de verkiezingen om de kiezers te paaien, dan voorspel ik dat de kloof tussen burgers en politiek alleen maar groter zal worden.

Echter, wij zijn op 12 maart jl. wederom begonnen met onze campagne voor de Statenverkiezingen in 2007. Wij dagen de partijen uit dat voorbeeld te volgen, omdat alleen op die manier het vertrouwen in de politiek te herstellen is.

Ik ga over naar mijn tweede onderwerp, de verkiezingsuitslag. Wij zijn blij met onze verkiezingswinst en wij hopen de komende periode met een bezetting van drie zetels een grote bijdrage te leveren aan het besluitvormingsproces binnen de Staten, bij voorkeur uiteraard in de richting die wij voorstaan. Een klein rekensommetje leert: wij hebben een winst gemaakt van 50%, de PvdA van 40%. Wij feliciteren het CDA met drie extra zetels en de PvdA met vier extra zetels. De VVD verliest voor de tweede opvolgende keer een substantieel deel van haar aanhang. Dat is op zich al een reden om de ijzeren coalitie van CDA, PvdA en VVD na 29 jaar op te breken. Daarvoor is volgens ons echter ook volop aanleiding op inhoudelijk gronden, gezien de grote maatschappelijke problemen waarmee wij nu en in de komende jaren geconfronteerd zullen worden:

- Een toename van de werkeloosheid bij met name de laagstopgeleiden. Momenteel is in de stad Utrecht al ruim 14% van de laagstopgeleiden werkeloos.
- Een afname van economische groei van bedrijven, met name in de hoek van de ICT waar wij als provincie een grote wissel op hebben getrokken, en de voortgaande tweedeling tussen de sociaalzwakkeren en de mensen die het wat beter hebben. Ik doel dan met name op de beschikbaarheid, of juist de niet-beschikbaarheid, van adequate zorg, vervoer en inkomen.

Wij pleiten dan ook voor een college dat met name sociaal-maatschappelijk de problematiek in onze provincie gaat aanpakken. Hierbij dienen wij als Staten duidelijk de regie in handen te nemen en de

eventuele marktwerking te sturen in plaats van deze marktwerking te volgen.

Wij roepen het CDA dan ook op duidelijke keuzes te maken en een politiek te gaan voeren waarbij dat deel van de bevolking die minder goed in staat is zijn eigen weg te vinden, zoals ouderen, mensen met lage inkomens, gehandicapten en alleenstaanden, actief te ondersteunen. Of dit daadwerkelijk gaat gebeuren, is zeer de vraag.

In deze Statenperiode zal veel aandacht van ons uitgaan naar het opstellen van het nieuwe Streekplan. Utrecht is als provincie natuurlijk heel klein. De ramp die momenteel de pluimveehouderij in onze provincie treft, is er één in de rij van vele. Het onderschrijft echter onze mening dat de wijze waarop de agrarische bedrijfsvoering plaatsvindt, aan herziening toe is. Voorkomen dient te worden dat bij een uitbraak van een of andere ziekte meteen de hele branche, in dezen de pluimveehouderij, daarvan de dupe wordt. Een actief locatiebeleid en het terugdringen van intensieve veehouderij en het stimuleren van meer diervriendelijke wijzen van veehouderij, zullen ons inziens in de toekomst de omvang van onverhoopte calamiteiten doen beperken. Hier ligt derhalve een duidelijke rol voor ons als provinciaal bestuur.

In het westelijk weidegebied, dat een groot deel van het grondgebied van onze provincie uitmaakt, zal ook een grote verschuiving in het gebruik van het landelijk gebied plaatsvinden. In het kader van "Ruimte voor Water" en "Water als Sturend Principe" moeten wij tot de conclusie komen dat het gebruik van het landelijk gebied in de komende decennia zal veranderen.

Veeteelt op de wijze waarop die momenteel nog plaatsvindt, zal straks niet meer mogelijk zijn. Naar de agrariër toe dient duidelijkheid te worden verschaft met betrekking tot zijn nieuwe rol daarin. Koude sanering door af te wachten en geen beslissingen te nemen, wijzen wij dan ook af.

Ik kom op mijn laatste punt. Wij willen hierbij ons vertrouwen uitspreken in het provinciaal ambtelijk apparaat. Een en ander impliceert dat door de juiste aansturing en begeleiding van onze medewerkers in dit huis de noodzaak van het inzetten van kostbare adviesbureaus en consultants dient te worden voorkomen. Ook in het bedrijfsleden is het gebruikelijk de corebusiness zelf uit te voeren, en alleen als de

kennis niet aanwezig is of omdat bepaalde zaken te incidenteel zijn, wordt dit uitbesteed. Het lijkt erop dat het de afgelopen jaren hier anders is geweest. Door projectmatig te werken en door actief aan de ontwikkeling van het eigen ambtenarenapparaat te blijven werken, verwachten wij op termijn een flinke besparing op de kosten van dit uit te besteden werk.

Ik dank u voor uw aandacht en ik wens u veel inspiratie toe.

De VOORZITTER: In de richting van de heer Ekkers en de Staten wil ik ter verduidelijking nog even zeggen dat de positie van de voorzitter nu eenmaal een positie is van terughoudendheid om een oordeel te hebben welke motie al dan niet relevant is bij een bepaald onderwerp. Als u daaraan zelf twijfelt, hebt u twee mogelijkheden. U kunt dat laten blijken tijdens de stemming over die motie, maar u kunt ook een ordevoorstel doen inzake het wel of niet in behandeling, in stemming, nemen van de motie.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wat een hectiek op de verkiezingsavond als wij nog even terugdenken aan die verkiezingsavond van 11 maart. De uitslagmachine van de provincie haperde nogal. Niet alleen kwamen de uitslagen te laat binnen en werden wij op enig moment door RTV Utrecht ingehaald, maar ook de zetelverdeling was niet correct. Die bevatte voor ons vier zetels, wat wij graag hadden gewild en wat overigens heel dichtbij de waarheid was. Door het ontbreken van de door de ChristenUnie wel gewenst lijstverbinding met de SGP liepen wij namelijk een restzetel mis. De derde omissie was dat de prognose lange tijd was gebaseerd op 59 Statenzetels. Het leek er even op dat de vernieuwingsdrang hier al zo ver in het provinciehuis is binnengetroten, dat onze commissaris eigenhandig het wetsvoorstel "Verkleining Staten" al had doorgevoerd.

De VOORZITTER: En dat heeft weinig gescheeld.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij konden ook niet anders verwachten van een D66-commissaris ...

Bij een beschouwing van de kant van de ChristenUnie past de nodige bescheidenheid. Dat geldt zonder meer voor elke kleine fractie, maar zeker voor een fractie die niet versterkt uit de verkiezingsstrijd is gekomen. De verkiezingen brachten ons niet wat wij ervan hadden gehoopt, namelijk behoud van de vier zetels die wij sinds 1995 mochten innemen, maar wel wat wij, uitgaande van de trend bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2002 en 2003, enigszins hadden verwacht. Niettemin is de nieuwe fractie van de ChristenUnie voluit gemotiveerd om met het verkregen nieuwe mandaat aan de slag te gaan. Wij zien dat niet alleen als een opdracht van de kiezer, maar ook als een mogelijkheid die wij dankbaar van God die de overheid ten dienste van Hem voor het welzijn van de samenleving, heeft ingesteld. Voor u en onze fractie is het nog even wennen dat voor het eerst sinds twaalf jaar geen vrouw meer deel uitmaakt van onze fractie. Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik geef het toe: een minpuntje. Ik kan daarbij ook zeggen dat ons driemanschap veel zal compenseren, maar dát ligt niet in onze mogelijkheden.

De ChristenUnie is de verkiezingen ingegaan onder het thema "Voor een waarde(n)volle provincie". Wij hebben steun gevraagd en gekregen voor onze overtuiging dat ook de provinciale politiek gestoeld dient te zijn op bijbelse waarden en dat in dit uitgangspunt goede mogelijkheden liggen voor het behoud en versterking van heel veel waardevolle zaken in onze provincie. Ik noem:

- een veilige woonomgeving;
- goed toegankelijke zorg;
- meer sociale samenhang;
- respect en plaats voor identiteit;
- verantwoord omgaan met de ruimte;
- zorgvuldig beheer van de schepping;
- betrouwbaar bestuur.

Bij een waardevolle provincie, hoort een betrouwbaar bestuur, een geloofwaardige overheid. Dat is niet alleen een kwestie van integriteit, maar evenzeer van transparantie, toegankelijkheid, voorspelbaarheid en vooral daadkracht.

De provinciale overheid, zo is ook bij de laatste verkiezingen gebleken, is voor veel burgers nog lang geen presterende bestuurslaag. Voor een deel hangt dit samen met de positie die de provincie in ons huidige staatsbestel heeft, maar voor een zeker niet

onbelangrijk deel ligt dat ook aan de provincie zelf. De provinciale taken zijn dan wel onbekend en dus onbemind, maar zeker niet onbelangrijk. Ik sluit mij hierin graag aan bij de woorden van de voorzitter.

De provincie krijgt echter vaak het verwijt kleurloos te zijn en voor veel burgers is het een overbodige en nietszeggende bestuurslaag. Daarom moeten wij, de Statenleden, ook buiten verkiezingstijd de provincie op de kaart blijven zetten. Als ChristenUnie zijn wij bekend met het bijbelwoord “vier uw vierdagen”.

De Griekse wijsgeer Democritus liet ons de volgende spreuk na: “Het leven zonder feesten is gelijk een lange reis zonder pleisterplaatsen”. Een geboortedag moet je nooit zomaar voorbij laten gaan en dat is gelukkig een wijs en zijds gebruik. De Utrechtse geboortedag echter, de zeventiende mei, zo blijkt uit de Stichtse Landbrief, laten wij jaarlijks vrijwel ongemerkt passeren. Daarom stellen wij voor dat die zeventiende mei wordt uitgeroepen tot “Dag van de provincie” en waarop provinciale bestuurders, politici en ambtenaren binnen en buiten het provinciehuis aandacht vragen voor de betekenis en het beleid van de provincie. Wij nodigen de andere fracties uit dit voorstel te steunen, zodat ons nieuwe provinciebestuur straks een plan van aanpak kan maken voor de viering van deze “Dag van de provincie Utrecht”.

In de afgelopen Statenperiode zijn over de “Presterende Provincie” overigens uitstekende afspraken gemaakt en is de aanpak voor de totstandkoming en uitvoering van “Agenda 2010” veelbelovend, maar nu komt het aan op de daden. Als wij er niet in slagen om voor 2007 dit voorgenomen beleid voor een belangrijk deel concreet vorm te geven, zouden de kiezers best nog wel eens minder onder de indruk van de betekenis van de provincie kunnen zijn dan nu het geval is. Dat stelt dus eisen aan de samenstelling en het programma van het nieuwe college van Gedeputeerde Staten. De ChristenUnie spreekt daarom een voorkeur uit voor de vorming van een college van Gedeputeerde Staten dat op grond van een sterk, inhoudelijk programma de burgers van deze provincie en haar vertegenwoordigers, deze Staten, tegemoet treedt met een beleid dat ergens voor staat en met een daadkracht die respect afdwingt bij voor- en tegenstanders.

Een overheid moet betrouwbaar zijn voor haar

burgers en voor haar partners. Ook op dit punt valt er de komende jaren veel te doen en te bereiken.

De vaststelling van het Streekplan, met daarin heel moeilijke afwegingen als het gaat om woningbouw, leefbaarheid van kleine kernen, de watertoets, de belangen van natuur en milieu, is slechts een eerste stap, want daarna komt de uitvoering van de ruimtelijke ontwikkelingspolitiek. Wij vinden dat Gedeputeerde Staten met kracht verder moeten gaan met de uitwerking van het “Utrechts Model”. Met name door intensief te overleggen met in regio samenwerkende gemeenten, kan een draagvlak worden verkregen voor minder populaire kanten van een Streekplan. Stads- en plattelandsgemeenten zijn, als zij voor de keuze staan om samen lusten en lasten van een gebiedsgericht beleid vorm te geven, samen tot veel in staat. De provincie moet de kans benutten om kaders vast te stellen en daarna in regiocontracten met de gemeenten samen te werken om integrale beleidsdoelen te verwezenlijken op het gebied van zowel ruimtelijke ordening, verkeer, milieu, maar ook natuur en water. Wij moeten onze bestuursorganisatie daarop inrichten, onder andere door de aanstelling van een gebieds-gedeputeerde maar ook door gebiedsgerichte statencommissies in te stellen.

Wij gaan in deze Statenperiode voor het eerst dualistisch werken. Dat moet tot uitdrukking komen in een vorm van politiek bedrijven die voor de burger aantrekkelijker en herkenbaarder is; statenleden die als betrokken volksvertegenwoordigers in de provincie zijn en zich in de statenzaal vaardig tonen in het debat. Er viel iets te kiezen op 11 maart jl. en het moet dus ook ergens over gaan in de vier jaar dat wij hier elkaar ontmoeten. Wij moeten in staat zijn duidelijke kaders te stellen, waarbinnen het college van Gedeputeerde Staten het beleid vorm geeft. Als de invoering van het dualisme voor veel gemeentebesturen al een behoorlijke verandering is, dan moet dit op provinciaal niveau zeker wel tot een cultuurschok leiden.

Wij doen daarom de suggestie om de debatten hier meer afwisselend te laten zijn door de regel dat de sprekers in volgorde van de fractieomvang spreken – ook voor u, voorzitter, is dat gemakkelijker bij te houden – af te schaffen. Wij stellen voor dat de sprekersvolgorde zo wordt gewijzigd dat afwisselend een coalitie- en een oppositiefractie het woord voert en dat de kleintjes niet altijd de rij hoeven te

beëindigen. De fractie van de ChristenUnie ziet vooruit naar een open bestuurscultuur en de bijbehorende open debatten.

Wij pleiten daarom voor zowel een sterk college als een stevige oppositie. De coalitie van drie partijen die al drie decennia aan de macht is, hoort bij de oude, gesloten bestuurscultuur en zou alleen daarom al niet moeten worden voortgezet. In het dualisme is een samenwerking tussen Provinciale Staten en een college van Gedeputeerde Staten dat steunt op een werkbare meerderheid in de Staten, te verkiezen boven een afspiegelingscollege dat onvoldoende ruimte laat voor het politieke debat. Gelet op de uitslag van de verkiezingen vinden wij dat het in de rede ligt dat de VVD niet terugkeert in het college van Gedeputeerde Staten, maar de dankbare en eervolle taak krijgt de oppositie aan te voeren. Deze partij heeft nu eenmaal twee verkiezingen achtereen verloren en is niet meer de grootste partij, en niet in de laatste plaats, staat de VVD qua programma op diverse onderdelen fors verwijderd van het beleid dat de ChristenUnie zou willen steunen. De ChristenUnie gaat namelijk de komende Statenperiode ronduit voor een christelijke, dat is in onze opvatting ook een sociale en groene politiek. Op grond van de verkiezingsuitslag en de overeenstemming op tal van zaken met ons verkiezingsprogramma, zouden wij graag zien dat in de collegeonderhandelingen als eerste optie wordt onderzocht of de twee winnaars van de verkiezingen, het CDA en de PvdA, met GL en eventueel aangevuld met een tweede kleine fractie, bereid zijn een college te vormen.

Wij vinden het te waarderen dat het CDA als de grootste partij een informatieopdracht heeft voorbereid en een informateur heeft aangezocht. Graag zien wij dat het verslag van die informateur niet alleen in het openbaar onderhandelingsoverleg wordt besproken, maar dat dit ook in de volgende Statenvergadering op de agenda staat.

Wij wensen de informateur, onze voorzitter, de griffier en u allen in deze nieuwe Statenperiode Gods zegen en wijsheid toe bij uw werk.

De heer VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ook voor ons is het gevoel van een bijzonder debat in bijzondere omstandigheden zeker aanwezig. Ook is de vraag aan de orde of juist die bijzondere omstandigheden naar aanleiding van

datgene waarover vanmiddag is gesproken, in dit gremium aanleiding kan zijn een motie te bespreken waar je bestuurlijk geen handen en voeten aan kunt geven, omdat het in feite de provincie in die zin niet regardeert als het gaat om de bestuurlijke gevolgen van zo'n motie.

Bijzondere omstandigheden, zeker ook in de oorlogssituatie. Na een periode van twaalf jaar instabiliteit in die regio moet je je dan ook, als het gaat om het met respect behandelen van de vraag wat het betekent voor de burgers alsmede de vraag wat het betekent voor degenen die aan die oorlogsomstandigheden deelnemen, afvragen of het mag leiden tot een politieke uitspraak die je vervolgens geen handen en voeten kunt geven en die in feite in de lucht blijft hangen. Doet dat recht aan de ernst van de situatie? Dit is voor ons, in alle oprechtheid gezegd, een heel grote vraag, ook als het gaat om de betrouwbaarheid en de integriteit van de overheid ook op dat punt als het gaat om beleidsuitspraken en beleidsuitvoering.

Het is inderdaad een bijzonder debat, zeker gelet op het feit dat het voor het eerst is dat het in deze samenstelling op deze wijze gebeurt. Wij willen graag van harte die fracties feliciteren die mogen spreken van een verkiezingsuitslag in positieve zin. De partijen hebben het op een verschillende manier ingevuld, maar als er sprake is van aantrekkingskracht van partijen op de kiezers, die geleid heeft tot een hogere opkomst en tot een positieve uitslag, is dat een felicitatie waard.

Het komt er nu op aan de beloftes die bij de verkiezingen zijn gedaan, waar te gaan maken. In dat opzicht willen wij op dit moment nog niet ingaan op de gevolgen van de verkiezingsuitslag en wat het betekent voor de formatie. Wel is het van belang dat het voor elke partij duidelijk is dat je die verkiezingen ingegaan bent en er uitgekomen bent met een boodschap voor de samenleving ook in deze Provinciale Staten. Voor de SGP is het motto geweest "Duurzaam Dienstbaar voor de Utrechtse samenleving".

Soms heerst de opvatting dat een partij die zich gelegen laat liggen aan de bijbelse boodschap, zich omwentelt in haar eigen normen- en waardenpatroon binnen of voor een bepaalde groep. Ik denk dat dat de boodschap niet is die voor ons gelden mag. Die boodschap geldt ook niet. Ook de SGP vindt dat zij een boodschap heeft voor heel de

samenleving en wil er dan ook consequenties aan verbinden als het gaat om de verantwoordelijkheid die je hebt in je bestuurlijk opereren.

De vraag is dan: hoe wil je daarin dan dienstbaar zijn? Dan willen wij nadrukkelijk aangeven dat voor ons dan inderdaad bijbelse normen- en waarden in de vertolking van een bijbels rentmeesterschap, met zorg voor bouwen en voor bewaren in een zorgvuldige afweging van rood en groen, maar gericht op die mens in de samenleving, en geen technocratisch bestuur, heel erg belangrijk is. Waar dienstbaarheid duurzaam van aard is voor iedereen in die samenleving, maar in het bijzonder voor diegenen die daarvan afhankelijk zijn en dat je als overheid daarin betrouwbaarheid uitstraalt en staat voor die taken waar je voor staat. Daarmee heeft de burger het gevoel dat de overheid er is voor eenieder in deze samenleving en dat die overheid daar richting aan wil geven, maar de burger daarin ook betreft.

Veiligheid is een thema dat heel belangrijk is in de verkiezingen, voor de provincie die een beperkt gebied kent. Het zou kunnen zijn dat met name op dat terrein de provinciale overheid een regietaak probeert op te pakken als het gaat om de sociale veiligheid. Daar worstelen heel wat gemeenten mee. Er zitten nogal wat integrale aspecten aan, waar de overheid haar kennis als provinciale overheid aan kan toevoegen.

Het zal dan ook gaan straks in het besturen van de provincie om een overheid die resultaatgericht werkzaam wil zijn, die ontwikkelingen niet alleen maar beleidsmatig neerzet, maar deze juist ook uitvoeringsgericht doorzet. Dat vraagt vormen van werken in bestuurlijke zin, maar ook in de ambtelijke organisatie, die meer projectmatig en gebiedsgericht worden aangezet. Laten wij met elkaar dan ook waken voor een opstapeling van plannen - de plannencultuur, waarbij beleidsmatig werken uiteraard belangrijk is -, maar laten wij inderdaad proberen datgene wat wij nu beleidsmatig op poten hebben gezet, ook uitvoeren. Daarbij moeten wij als provincies een sterke partner zijn van de gemeenten, maar als het nodig is moeten de toezichthoudende taken als professioneel bestuurder op een goede wijze neergezet worden.

Als je daarover dan spreekt en je denkt daarover na, dan betekent het heel helder dat projectmatig werken in een ambtelijke organisatie ook iets betekent voor de bestuurlijke organisatie voor wat betreft

Gedeputeerde Staten. Meer en meer denk ik dat projectgedeputeerden, gebiedsgerichte gedeputeerden, integraal werken, een bestuurscultuur moet worden die ook in Gedeputeerde Staten nadrukkelijk vorm en inhoud moeten krijgen. Daarmee versterk je volgens mij de slagkracht en kun je het zoeken in een wat minder uitdijend aantal gedeputeerden.

Als het dan gaat om de plaats die de provincie Utrecht inneemt in het geheel, dan weten wij allemaal dat die plaats ter discussie staat. Ik denk dan ook dat wij over de grenzen heen moeten kijken, niet alleen naar de Randstad, maar met name ook naar Flevoland en Gelderland. Met name in de periferie van de provincie kijken wij heel nadrukkelijk op dat punt naar samenwerking en wij denken dat gebiedsgericht gezocht moet worden naar gezamenlijk opereren.

Als bestuurlijke vernieuwing in het kader van dualisering voor ons een belangrijke thema is, dan mag helder zijn dat het dan ook een doeltreffende vorm van besturen moet zijn. Bestuurlijke vernieuwing in de afgelopen jaren, ook in onze provincie, is heel vaak een stapeling van plannen geweest. Ik herinner mij dat er destijds een aantal atelierbijeenkomsten werd georganiseerd door de provincie, waaraan gemeentebestuurders konden deelnemen. Je kreeg dan vaak het gevoel dat je een heel mooi verhaal aanhoorde, waarbij er met weinig concretisering handen en voeten aan werd gegeven. Dat is de laatste jaren veranderd en verbeterd. Toch dreigt er een nieuw gevaar.

Het strategisch gebiedsperspectief hebben wij ingezet, een heel goede lijn, en vervolgens vragen wij ons af hoe dat dan vorm gegeven moet worden. Wij zoeken naar het Utrechts Model en laten wij alstublieft oppassen dat wij weer modelmatig iets gaan ontwikkelen waar straks de concretisering in concrete projecten achterwege blijft en er een zekere bestuursmoeheid gaat optreden.

Oplossingsgericht en resultaatgericht werken vraagt om nu eens uit te ontwikkelen wat je beleidsmatig-bestuurlijk hebt ingezet. Als dan het Utrechts Model het model moet zijn, en gebiedsperspectieven daar wat ondergesneeuwd gaan raken, moeten wij ook helder uit-communiceren met onze partners welke keuzes wij met elkaar willen maken en dat wij geen stapeling van allerlei plannen willen laten liggen.

Besturen van een provincie is geen technocratisch gebeuren. Het is de samenleving waar je een plaats in hebt en dan is het ook geen abstract, afstandelijk gebeuren. Het gaat in feite om onze burgers in die samenleving, in een ruimtelijke omgeving met kwaliteiten die ontwikkeld moeten worden. Het gaat om burgers die in economische zin daarin een plaats en een positie hebben, het gaat om burgers die in zorgafhankelijke zin daarin een positie hebben, het gaat om jongeren die in het onderwijs hun plaats hebben. Op al die fronten heeft de provincie een ruime of een beperkte taak. Laten wij daar met elkaar nadrukkelijk onze kwaliteiten op inzetten.

Een paar aspecten noem ik waar de SGP aandacht voor vraagt.

De komende jaren zal het met name als het gaat om onze provincie, de stedelijke problematiek zich gaan aftekenen in onze multiculturele samenleving. Er zijn toch duidelijk groepen in onze samenleving die de aansluiting missen en anderen die die aansluiting dreigen te gaan missen. De tweedeling van de samenleving zal zich met name concentreren in het stedelijk gebied. Dat vraagt om een visie op stedelijke vernieuwing, met name als het gaat om de nadrukkelijke kwaliteiten van die stedelijke vernieuwing en volkshuisvesting. Het gaat ook om de vraag of wij straks nadrukkelijk onze woningbouw willen wegzetten in stedelijke gebieden en daarmee alle inbreidingslocaties gaan invullen. Of vragen wij ons wellicht af of de kwaliteit van de leefomgeving niet erg aangetast wordt als stedelijk het rood alles gaat bepalen en als het stedelijk groen daarmee in de verdrukking komt. Dat vraagt om keuzes.

Daarnaast zien wij dat het platteland en de vitalisering daarvan, sterk onder druk staat. Wij kunnen daarbij denken aan de kleine kernen. De SGP verzet zich nadrukkelijk tegen het subsidiëren van allerlei verbanden in die kleine kernen. Laten wij alstublieft niet als overheid opnieuw de weg inslaan dat wij een geleide samenleving op dat punt willen ontwikkelen en subsidiëren.

Laten wij ruimte scheppen in levensvatbare kernen door daar waar het mogelijk is, en dat is niet overal mogelijk, met een toch wat flexibele contour gaan werken, zodat wij toch in beperkte mate kunnen bouwen, ook in de kleine kernen. Wij kunnen heel mooie theorieën ophangen, maar het gaat erom de levensvatbaarheid te kunnen blijven garanderen en

dat je in zo'n kleine kern qua leeftijdsopbouw de voorzieningen in stand kunt houden. Dat betekent ook dat je moet kunnen sturen, want als je bouwt en vervolgens wordt die nieuwbouw bezet door mensen uit de plaatselijke bevolking, dan kun je op dat punt natuurlijk wel iets bereiken, maar dan mis je misschien opnieuw in de opbouw van die samenleving de keuze daarvan en dan zouden wij willen gaan sturen op kernbinding, met name voor jonge gezinnen en starters. Overigens geldt dat ook voor senioren, om daarmee in die totale samenleving die opbouw zo levendig te houden dat er de beschikking is en blijft over vrijwilligers, overige voorzieningen en dergelijke.

Het gaat ook om de economische motor in het platteland. Blijvend zullen wij moeten zoeken naar een agrarische bedrijfsvoering, maar ook als het gaat om de kern van die bedrijfsvoering moet de hoogwaardige productie ook in het platteland en ook bij ons in het weidegebied, in stand blijven. Voedselproductie zoals die hier plaatsvindt kent een kwaliteit die wij elders lang niet halen. Ook als beheerders van het landschap hebben de agrariërs daarin een heel belangrijke taak.

Als het gaat om de natuur, zo heeft de SGP al meer gepleit, moeten wij ons niet alleen richten op aankoopbeleid, zeker nu dat financieel een probleem wordt. Laten wij daarin onze partners zoeken en samen op het gebied van agrarisch natuurbeheer de middelen op een andere wijze inzetten, die dan zeker met langlopende contracten op een goede bedrijfsvoering ingezet, duurzame kwaliteit kan garanderen voor het in stand houden van een aantrekkelijk landschap. Natuurlijk blijft daarbij de positie van de natuurorganisaties daarin belangrijk, maar laten wij die kar als overheid, als particulieren, als agrariërs en als natuurorganisaties gezamenlijk trekken. Er moeten geen plannen worden ontwikkeld waar financieel geen enkele ruimte voor is. Heel concreet: in het reconstructieplan is sprake van robuuste verbindingzones, de EHS staat nog steeds zwaar onder druk. Laten wij die plannen niet over het gebied heen leggen, want het geeft een schaduwwerking en het beperkt de bedrijfsvoering op een wijze waar je als overheid jezelf tegenkomt en waar je niet betrouwbaar bent. Het is namelijk lang niet realiseerbaar.

Onze economie staat onder druk. Utrecht heeft lange tijd een heel sterke positie ingenomen als het gaat om werkgelegenheid. Ook daar echter ervaren wij die druk. Laten wij er met elkaar voor zorgen dat wij zowel de aansluiting op de kennis-samenleving als op de wat meer andere kant van de werkgelegenheid van de minderopgeleiden, daarin een positie laten innemen. Met name moeten wij daarin ruimte overhouden voor het midden- en kleinbedrijf. Ik denk dat ook daarin de overheid een sturende rol heeft. Gaat het om de kennis-samenleving, dan kan de overheid, ook provinciaal, een heel sterke positie innemen als faciliterende overheid tussen kennisinstellingen, het onderwijs, en het bedrijfsleven. Juist die afstemming van de kennis op vervolgens de werkgelegenheid, is heel belangrijk als het gaat om duurzame ontwikkeling. Dat geldt ook voor verkeer en vervoer.

Bereikbaarheid, mobiliteit en openbaar vervoer zijn belangrijke thema's. Laten wij proberen met zorg en evenwicht, ook praktijkgericht, dit zodanig in te vullen dat die mobiliteit, waar Utrecht een kernprobleem heeft en waar de werkgelegenheid straks nadrukkelijk onder zal lijden, waar wij mogelijkheden hebben met kracht uit te voeren. Dan gaat het inderdaad om openbaar vervoer zoals Randstadvervoer, maar het gaat ook om onze benutting en waar nodig verbreding van wegen en van het onderliggende wegennet. Daar waar de overheid, provinciaal, hierin geen taak heeft, heeft die overheid wel de mogelijkheid om in het Haagse te lobbyen en, zoals al eerder is gezegd, daar zal sterker op ingezet kunnen worden.

Ik denk dat het heel belangrijk is dat wij de komende jaren, lettend op de problematiek die wij in de grote steden maar ook op het platteland tegenkomen, de jeugdzorg heel sterk gaan faciliteren. Met name de ambulante jeugdzorg in daarin heel belangrijk. Laten wij ook ruimte houden voor identiteitsgebonden zorg en laten wij met name zoeken naar samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg, want daar liggen kansen in het signaleren en het tijdig opvangen van de problematiek. Dat betekent veel aan de zorgkant, maar ook het nodige aan de financiële kant.

Afrondend: wij kunnen over de verkiezingsuitslag zeggen dat wij stabiel zijn gebleven, dus dat wij tevreden kunnen zijn.

Onze fractie wil graag haar waardering uitspreken richting de fractie van het CDA, dat het voorstel van de werkgroep Dualisering en de hele formatie – waarvoor inderdaad D66 aandacht gevraagd heeft destijds – nu aan de openbaarheid wordt prijsgegeven en dat een informateur wordt benoemd om daaraan vorm en inhoud te geven. Wat ons verbaast is dat wij vanmiddag bij alles presentaties die er zijn geweest niet inhoudelijk de afwegingen maar getalsmatig de afwegingen de revue passeerde en dat gekeken wordt welke combinaties getalsmatig leiden tot een coalitie. Dat lijkt mij wat vooruitlopend op de taak die de informateur heeft om te kijken naar inhoud, vervolgens op basis daarvan het debat aan te gaan en te kijken hoe op inhoud partners gevonden kunnen worden. Op dat punt vond ik dat een en ander wat voor de muziek uitging. Ik denk dat wij de informateur daar nadrukkelijk en ook transparant de ruimte moeten geven om het proces naar inhoud vorm te geven en niet de vorm naar de inhoud toe te vertalen.

De vraag kan zijn waar de SGP hierin staat. Er is gesproken over linksom en over rechtsom, en je kunt ook rechtdoor gaan, en daar gaan wij in mee. Wij zien dan wel wat uiteindelijk de uitslag daarvan wordt.

Wij willen graag de nadruk leggen op de professionalisering, ook van het openbaar bestuur. Wellicht moeten wij naast de vraag hoe wij inhoud en coalitie naast elkaar en op elkaar kunnen leggen, ons afvragen of wij ons niet moeten uitspreken over de kwaliteiten die leden van Gedeputeerde Staten moeten hebben om in deze samenleving professioneel het openbaar bestuur vorm te geven.

Wij willen graag uitspreken dat wij daarin graag u en ons allen Gods zegen toewensen in het werk dat wij voor de komende jaren daarop willen inzetten. Wij willen onze positieve medewerking uitspreken als het gaat om de keuze van de informateur.

De heer VAN LEEUWEN BOOMKAMP (LPF):
Mijnheer de Voorzitter! Dit is de eerste keer dat de LPF in de startbanken staat van de provincie. Als ik goed naar de PvdA geluisterd hebt, dan heb ik begrepen dat deze partij 40% zijn gegroeid in de Staten. Welnu, wij zijn oneindig gegroeid: van nul naar één.

Het doet mij goed te zien dat in een heleboel verkiezingsprogramma's een beetje 'Pim Fortuynachtige' items naar voren worden gehaald, omdat er

toch wel een heleboel goeds in zat. Ik ga met de LPF liever voor het origineel. De kreet "liever naakt dan namaak" zal ik u niet aandoen; vandaar dat ik mijn kleren aanhoud.

Waarom LPF? Omdat de LPF constateert dat het niet goed gaat in Nederland. Iedereen kan praten over hoe wij dit zouden moeten oplossen, maar daarover praten wij al tientallen jaren. Wij zien een oplopend begrotingstekort, de werkeloosheid zien wij plotseling toenemen, wij zien een land dat bijna vol is – en dat misschien wel helemaal wel vol is -, en een explosieve bevolkingsgroei. En dan maar praten over inkrimpen of het dichtzetten van het groene gebied. Waar moeten wij die mensen dan plaatsen?

Wij willen dus meedenken over oplossingen die hout snijden. Wij zien een aantal zaken dat niet goed gaat. Wij constateren een enorme overbureaucratisering, wij vinden dat er te veel ambtelijke lagen zijn en dat er te veel ambtenaren bezig zijn met het schrijven van prachtige stukken. En dan stopt het in de uitvoering.

Wij hebben een aantal oplossingen dat wij zullen aandragen in de commissies. Als eenmansfractie ben ik natuurlijk niet in staat alle commissies te bemensen, maar wij hebben een goede achterban, een steunfractie, en wij zullen de 'Pim-achtige' oplossingen daarin aandragen.

Ik noemde een aantal oplossingen daarnet, en een daarvan is het oplossen van de verkwisting. Wij willen graag een begrotingscommissie in het leven roepen, die gaat kijken of gemeenten en overheid de middelen die zij voor diverse zaken beschikbaar stellen, wel goed worden gebruikt. Vaak wordt het zo ver 'doorgekauwd' dat niemand nog precies snapt waar het over ging en wat het moest kosten. Er is echter nog een aspect in onze samenleving, dat eigenlijk enorme prioriteit vraagt. Ik heb het nog niemand horen zeggen, maar de onveiligheid van onze samenleving neemt explosief toe. Mensen zijn bang. Als je nu goed nadenkt over de vraag waarom iedereen in het buitengebied wil wonen, dan kom je tot de conclusie dat men de grote steden ontvlucht. Het gebeurde in de Gouden Eeuw en het gebeurt nu weer. Wij kunnen ons dus beter afvragen hoe wij die steden weer prettiger bewoonbaar maken. Daarvoor heeft natuurlijk de LPF wel een aantal oplossingen. Wij zouden bijvoorbeeld willen pleiten

voor schaalverkleining op scholen en in ziekenhuizen. Wij zouden graag de sociale controle willen verhogen door bijvoorbeeld kleinere bussen te laten rijden, strengere straffen, lik-op-stuk-beleid. De burger moet namelijk weer voelen dat het ernst is met onze overheid. Uiteraard willen wij bij overtredingen dat de dader de schade betaalt. De LPF zal dus zeer inzetten op het veiligheidsaspect van onze samenleving.

Wij willen ook dat de burger het idee heeft dat die overheid wat voor hem of haar doet en dat de burger niet degene is die de overheid in stand houdt. Wij zouden bijvoorbeeld willen pleiten voor het clusteren van overheidsdiensten. Politie, brandweer, veiligheidsdiensten: alles onder één knop geregeld via de provincie.

De LPF wil ook graag dat de boeren en de tuinders in onze samenleving niet gehinderd worden door allerlei onzinnige regels, opgelegd door Brussel of door wie dan ook, en dat wij dan weer met z'n allen het 'zoetste jongetje uit de klas' zijn. Wij vinden dat de boeren in onze samenleving de beste aardbolstoffeerders zijn die wij kennen. Wij zouden met deze mensen veel meer moeten samenwerken en wij zouden deze mensen moeten vragen hoe wij de natuur en het buitengebied moeten indelen.

De LPF is ook van mening dat wij moeten investeren in schone industrie. Nederland raakt steeds voller. Er is in onze ogen weinig plaats voor vervuillende industrie. Willen wij die schone industrie bouwen en neerzetten, dan moeten wij die niet clusteren op één grote plaats, maar die verdelen over de hele provincie, zodat overal werkgelegenheid wordt geschapen, zodat mensen niet lang in de file hoeven te staan en zodat het werk om de hoek plaatsvindt.

Uiteraard, als je wilt dat er in schone industrie wordt geïnvesteerd, dan moet je daarop ook meteen de scholing aanpassen. Ik heb zelf kinderen op de basisschool en op de middelbare school, en wat zij vandaag de dag moeten leren, is voor mij abracadabra. Ik heb echter het idee dat ik er vroeger beter aan toe was. Daar moeten wij op toezien.

Uiteraard houdt de LPF zich ook bezig met het beleid omtrent de gezondheidszorg. Wij willen meer handen aan het bed en ook daar de bureaucraties indampen. Er gaat te veel geld

verloren aan onzinnig vergaderen en aan zaken waarop eigenlijk niemand zit te wachten. Vaak wordt de LPF verweten dat die partij geen geld wil uitgeven aan de gezondheidszorg, maar meer geld brengt niet altijd de oplossing. Beter besteden is vaak meer op zijn plaats. Waar zouden wij trouwens dat "meer geld" vandaag halen? Iedereen denkt dat het een constante is, waaruit je kunt blijven putten, maar het enige dat meer geld brengt is een enorm oplopende inflatie en uiteraard gaat de burger dat weer zelf betalen.

De LPF heeft sterk ingezet op het fileprobleem. Ik heb met de PvdA een aantal keren 'gezellig gebokst over de snelweg', maar wij kwamen al snel tot de conclusie dat wij het eens waren. Wij zouden het bedrijfsleven kunnen vragen om variabele werktijden in te voeren om de spittijden uit elkaar te trekken. Wij zouden ICT-diensten kunnen inzetten om de mensen meer met computers te laten werken. Ik overigens deze week twee keer hiernaar toe gereden om papieren in te leveren. Ik heb gevraagd of ik dit niet kon mailen, maar dat kon niet. Ik denk dat dit vreemd is. Het zou iets zijn voor de provincie om direct te veranderen, want onze fractie doet alles via e-mail, scanners, beeldschermen, enzovoort, en dat werkt erg goed. Dan hoeven wij dus niet meer in de file naar elkaar toe. Uiteraard is het niet een totale oplossing, maar wij zouden graag willen pleiten voor het oplossen van knelpunten en daarmee moet meteen worden begonnen.

Wij hebben het ook met de groene partijen gehad over meer woningen in het buitengebied. De LPF constateert dat iedereen het heeft over het zekerstellen van de natuur. Nu, volgens mij is Nederland al een keer aangelegd en moeten wij alleen nog discussiëren of de natuur 50 of 100 jaar geleden is ontstaan en wat je dan het predikaat geeft. Oftewel: als wij nog echte natuur in Nederland hebben, dan willen wij die graag conserveren, maar wij willen niet al te terughoudend zijn als het gaat om het bouwen in het groene gebied.

Het belangrijkste verhaal van de LPF is feitelijk het terugdringen van criminaliteit op elk gebied. Ik heb het zo-even al gezegd. Mensen voelen zich niet veilig en dat willen wij gaan verbeteren.

Hoe zou de LPF nu moeten regeren? U hoort het wel, ik noem een aantal zaken die erg bij links horen, maar ik noem ook een aantal zaken die erg bij rechts horen. Wij vinden feitelijk dat wij bij iedereen wel aansluitpunten hebben, zodat men met ons zou mogen meeregeren. (Hilariteit)

Er wordt wel om gelachen, maar ik meen het serieus. U moet zich voorstellen dat het voor de LPF erg moeilijk was om tijdens de verkiezingstijd terug te grijpen naar onze achterban. Die hebben wij namelijk in het dorpse gebeuren niet. Ik moet echter het CDA bedanken voor de uitnodiging om mee te doen aan de ouderendebatten. Ik moet eerlijk zeggen: ik heb er enorm veel van geleerd. Bedankt. Er zaten overigens bij die oudere mensen ook veel LPF-kiezers. Ook dat mag wel even gezegd worden.

Feitelijk hoop ik als LPF-eensmansfractie dat ik een goede bijdrage kan leveren aan discussies op allerlei gebied. Ik zal mijn betoog vanavond niet te lang maken, want eigenlijk heb ik alles al gehoord bij anderen. Ik hoop dat ik in vier jaar de LPF van één naar wat meer zetels kan tillen bij de volgende verkiezing.

De VOORZITTER: Voordat ik gelegenheid geef voor de tweede termijn, schors ik de vergadering voor enige minuten.

Schorsing van 17.16 – 17.21 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering, niet nadat ik met de nieuwe Staten afspreek dat een hamerslag de reden is om naar uw zitplaats te gaan.

De heer LOKKER (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Mijn eerste opmerking betreft hetgeen ook al door de fractie van de SGP naar voren is gebracht. Het gaat erom dat het CDA op dit moment niet wil reageren op allerlei berekeningen die mogelijkerwijs een gevolg kunnen zijn van een verkiezingsuitslag. Wij hebben met de opdracht die wij geven aan de informateur, gekozen voor een kwalitatieve benadering. Het pas niet de informateur nu te veel voor de voeten te lopen. Wij willen juist die inhoudelijke benadering de volle kans bieden. Wij hebben eerder aangegeven dat het een open speelveld is en uit de toelichting op de informatieopdracht blijkt duidelijk hoe wij hierin staan. Dat moet op dit moment

voldoende zijn om straks met elkaar, als de bevindingen van de informateur openbaar zijn, de discussie ook in het openbaar met elkaar aan te gaan. Dan is het actueel om te kijken welke combinaties het meest vanzelfsprekend zouden zijn.

Wel moet ik zeggen dat er altijd op enig moment sprake is van politieke wilskeuze. Die keuze gaan wij niet uit de weg. Wij zijn door een partij uitgedaagd om als CDA een heldere keuze te maken. Het CDA wil een heldere keuze maken, maar op basis van inhoud. Wij zullen die keuze dan ook goed beargumenteren. Dat mag men van ons verwachten. Maar wij geven niet op voorhand aan dat de ene smaak ons beter lijkt dan de andere smaak. Namens het CDA heb ik duidelijk gemaakt dat wij niet gaan veranderen omwille van de verandering. Dat is goedkoop en dat is zonder waarde. Wij kiezen voor de inhoudelijke benadering en wij vragen of de voorzitter zo dadelijk de conclusie kan trekken dat de informateur met de informatieopdracht aan het werk kan gaan.

Wat de opmerking betreft omtrent de tijd, hebben wij gekozen voor een zorgvuldig proces. Wij hebben gekozen voor een degelijke benadering. Dat kan misschien vier dagen duren, maar het kan ook tien dagen duren. Ik vind het niet verstandig de informateur zo sterk te binden, dat hij zegt zijn opdracht niet meer op een zorgvuldige manier te kunnen doen.

Wij kiezen voor zorgvuldigheid en de paar dagen meer dan de drie of vier dagen die sommige fracties willen, lijkt mij in verhouding tot de tijd van vier jaar waarop wij met elkaar het debat moeten aangaan, niet zo'n groot probleem. Ik zou heel graag de termijn toch willen aanhouden tot een maximum van tien dagen. Kan het korter, dan gebeurt dat. Laten wij niet met elkaar afspreken dat het per se in drie dagen moet gebeuren, want dan moeten wij het aantal aandachtspunten aanpassen.

De heer LEVERING (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Om even te beginnen met de termijn: die vinden wij gewoon te lang. Ik loop vooruit op wat de heer Streng al heeft gezegd en waarvan ik hoop dat hij daarop straks zal terugkomen. Er is al heel veel gebeurd. Wij hebben een boeiende verkiezingsstrijd achter de rug. Wij weten waar de verschillen liggen en er is al een document dat de verschillen op een rij zet. Het informateurschap is een eervolle taak en

daar moet tijd in worden gestoken. Wij moeten niet iemand aanzoeken die geen tijd voor de informatie-taak heeft natuurlijk. Als dat zou gebeuren, dan is de verkeerde keuze gemaakt. Het moet volgens ons uitstekend, inclusief het uitbrengen van een rapport, binnen een week kunnen. Dat willen wij toch wel graag in het midden van de Staten leggen.

Wat betreft de motie, heb ik begrepen dat de fractie van de SP straks met een aanpassing daarop zal komen. Dan kunnen wij daar nog apart over spreken.

De heer STRENG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Ik sluit aan bij hetgeen de heer Levering naar voren heeft gebracht voor wat betreft de termijn. Ik kom daarop inderdaad nog even op terug, zeg ik tegen de heer Levering. Naar onze mening moet het mogelijk zijn voor de informateur in die periode van één week – dat is de periode tot en met volgende week donderdag, uiterlijk vrijdag – te komen met een afrondend rapport, gelet ook op de opdracht en het eervolle karakter ervan. Wij willen de heer De Vet ertoe uitnodigen het werk goed op te pakken en het moet haalbaar zijn de gesprekken met de lijsttrekkers te voeren. Aan de hand van wat al beschikbaar is, moet hij tot afronding van de werkzaamheden binnen een week in de vorm van een rapport kunnen komen.

Ik begrijp dat de motie wordt aangepast. Wij begrijpen best de emoties die achter de motie schuilgaan, voorzover die emoties daar nog achter kunnen schuilgaan. Tegelijkertijd is het zo dat wij hier als Provinciale Staten van Utrecht niet een echte rol spelen in deze zaak. Ook bij aanpassing van de motie, hoewel ik die tekst nog wel even onder ogen wil hebben, lijkt het ons niet een zaak voor de Staten van Utrecht om over het volkenrechtelijk mandaat een uitspraak te doen, hoezeer mij en zeker mijn fractie de emotionele problematiek die hierbij speelt ook ter harte gaat.

Als het gaat om het tweede onderdeel van het dictum, “dat de provincie Utrecht op geen enkele wijze medewerking dient te verlenen ...”, mag ik aannemen dat deze zin nog verdwijnt uit die tekst.

De heer BIJKERK (GL): Mijnheer de Voorzitter! Ik was aangenaam verrast over de termijn die aan de informateur is toegekend. Het lijkt mij namelijk

toch wel reëel iemand acht tot tien werkdagen te gunnen, omdat het niet slechts een technische exercitie is. Wij hebben wel een boek waarin de programma's van de diverse partijen naast elkaar staan afgedrukt, maar dat is niet hetzelfde als een analyse of programmatische overeenstemmingen en coalitiemogelijkheden. Er komt een gesprek met alle fracties. Dat zal enige tijd vergen. Ik neem aan dat de inbreng van de diverse fracties die hier vanmiddag is gegeven, ook ter kennis wordt gebracht van de informateur. Hier hebben diverse fracties hun programma als het ware aangescherpt in de richting van datgene wat als essentieel gezien wordt bij de vorming van een college. Dan vind ik de termijn die nu is gesteld, alleszins reëel, mede in het licht van de belangen die spelen. Ik zou dus willen vasthouden aan het oorspronkelijke voorstel. Overigens kunnen wij ons vinden in de formulering van de formatieopdrachten en ook met de genoemde informateur zijn wij akkoord.

De motie van de SP is door GL medeondertekend om indiening mogelijk te maken. Dat wil ik erbij gezegd hebben. Inhoudelijk zal ik over de motie zodadelijk een oordeel geven als de gewijzigde versie door de heer Witteman wordt ingediend.

Mevrouw VAN KEULEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Wij hadden iets meer een verkiezings-analysedebat verwacht dan heel lange programmatische verhalen, die wij eigenlijk al kenden uit de campagne, hoewel de heer Bijkerk zegt dat de punten nu wat aangescherpt zijn. De bedoeling was mij wellicht even ontgaan.

Wat wij wel hebben geconstateerd, is dat veel partijen kiezen voor een sterke oppositierol van de VVD. Dat vond ik wel opvallend.

Wat mij van het hart moet, is dat ieder tien minuten zou praten, maar dat weinigen zich daaraan gehouden hebben.

De heer Lokker noemde de term "open speelveld". Ik vind het reuze aardig en open en transparant. Ik hoop dat het ook echt zo is. Het is altijd nogal griezelig hoe dat dan het loopt in de politiek. Transparant betekent eigenlijk ook dat de heer Lokker een duidelijke keuze maakt. Hij laat nu namelijk alle mogelijkheden open. Dat is misschien wel aardig, maar aan de andere kant is dat de PvdA in Noord-Holland noodlottig geworden, omdat zij

zich zo opstelden. Ik zou zo zeggen: pas op uw tellen.

(Interruptie zonder microfoon.)

Ik spreek de hoop uit dat het echt zo is. Het wordt zo gezegd en ik hoop dat de anderen daarin meedoen.

Ik kom terug op de motie als de gewijzigde tekst er is.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Met het indienen van de motie hebben wij duidelijk willen maken, nu het een bijzondere dag is en wij hier als politiek bij elkaar zijn, dat je het niet kunt maken geen uitspraak te doen over iets zo bijzonders als vandaag is gebeurd. Wij realiseren ons dat de provincie Utrecht helemaal geen rol speelt op welke wijze dan ook en dat de provincie Utrecht op geen enkele wijze invloed kan uitoefenen op hetgeen er momenteel gebeurt. Wij hebben daarom gemeend de motie in te korten, door de laatste zin te beëindigen bij "van de hand". De rest van de zin kan vervallen. Blijft over: "wijzen deze oorlog zonder volkenrechtelijk mandaat van de hand". Ik hoop dat het hiermee voor allen gemakkelijker wordt om te stemmen met onze motie.

De VOORZITTER: Ik neem aan dat wij daarvoor geen gewijzigd exemplaar hoeven te ontvangen.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben geen moeite met de termijn die maximaal nodig is voor het werk van de informateur. Als je uitgaat van tien werkdagen, ga ik ervan uit dat binnen die termijn een rapport wordt uitgebracht en als de informateur kans ziet om dat sneller te doen, dan neem ik aan dat dit ook daadwerkelijk gebeurt. Wij hechten eraan dat het een zorgvuldig proces is, een open proces, en dat alle fracties – wij danken het CDA die het als zodanig naar voren heeft gebracht – de gelegenheid krijgen in dat proces hun inbreng te leveren. Wil de informateur daarvoor voldoende ruimte en tijd hebben, dan moeten wij niet op voorhand zeggen dat het binnen een week moet zijn afgerond. De praktijk zal dan namelijk zijn dat hij alleen aan de grote partijen zijn tijd besteedt.

Vandaar dat wij de termijn van tien dagen steunen.

Wat de opmerkingen betreft die wij vandaag hebben gemaakt, hebben wij er bewust voor gekozen om juist vanuit de inhoud van ons programma duidelijk aan te geven hoe de lijnen lopen en dat wij daarin de informateur iets hebben willen helpen. De heer Bijkerk zei het ook al, kan de informateur daarmee zijn voordeel doen. Wij zijn het er in de Staten behoorlijk over eens, zo heb ik het breed gevoeld, dat er een goede oppositierol moet zijn. Dat is goed voor het debat in de Staten, dat is goed voor het dualisme. Het enige probleem is dat wij nog niet één partij hebben gehoord die deze rol zou willen vervullen. Misschien kunnen wij ook dat snel oplossen.

Wat de motie betreft, heeft mijnheer Witteman zojuist naar voren gebracht dat de provincie geen enkele rol en geen invloed heeft in deze kwestie. Daarmee slaat hij de spijker op de kop. Wat doen wij hier met zo'n motie, ook al is het vandaag een dag waarin wij denken aan wat daar gebeurt. Wij zijn mensen, wij zijn politici en wij hebben daarover ook een opvatting. Provinciale Staten spreken echter over provinciaal beleid en over provinciale politiek. Het raakt de huishouding van de provincie niet, dus mij zou het veel liever zijn als wij via een ordevoorstel een stemming over deze motie zouden voorkomen. Ook als de motie wordt verworpen, dan komt er een verhaal van: ja, Provinciale Staten zijn in meerderheid voor. Ik heb geen behoefte aan een welke uitspraak dan ook van Provinciale Staten over deze motie.

De heer VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Wat betreft de termijn die de informateur nodig zou hebben om te komen tot een afronding en ten behoeve van een professionele aanpak, denken wij dat tien dagen het maximum is. Het is voor het eerst dat wij dit op deze doen, dus moeten wij zorgvuldigheid en kwaliteit laten prevaleren boven de haast die wij zouden hebben. Het is ook waar dat deze periode niet te lang moet duren, ook dat willen wij stellen, maar kwaliteit staat voorop. Als de informateur alle fracties wil raadplegen, dan kost dat tijd en die tijd moet besteed kunnen worden aan het inzichtelijk maken van een afweging die leidt tot de coalitievorming. Nogmaals: zorgvuldigheid en transparantie moeten voorop staan en die moeten niet onder druk

komen te staan wat betreft de termijn. Tien dagen is als maximum voor ons aanvaardbaar.

Over de motie hebben wij ons al uitgesproken. De provincie heeft bestuurlijk in deze problematiek geen enkele rol, maar wel als het gaat om de gevolgen hiervan. Het signaal dat hiervan zou kunnen uitgaan naar de burger, is dat wij met deze motie richting de burger op dat punt iets zouden kunnen betekenen. Ik vind het in strijd met de problematiek om daarvoor een politiek instrument te gebruiken. Dat is niet de bedoeling van de indiener, dat weet ik, maar ik wil er wel op wijzen. Een ander signaal is er namelijk niet te geven naar de burger, want bestuurlijk kunnen wij hiermee verder niets. De fractie van de SGP steunt het voorstel van de ChristenUnie in een voorstel van orde deze motie als zodanig niet verder in behandeling te nemen. Nogmaals: de problematiek is ernstig genoeg, dus laten wij daar dan ook waardig mee omgaan en geen politieke uitspraken doen over zaken waar wij niet over gaan.

De VOORZITTER: Begrijp ik het goed dat u een voorstel van orde doet om de motie niet in behandeling te nemen?

De heer VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Wij steunen inderdaad het voorstel van de fractie van de ChristenUnie in dat opzicht.

De heer VAN LEEUWEN BOOMKAMP (LPF): Mijnheer de Voorzitter! Over het formateurschap: als een Tweede Kamer al twee maanden aan het uitzoeken is wie nu precies met wie moet regeren, dan lijkt mij een periode van tien dagen om het hier voor elkaar te krijgen redelijk snel. Het gaat mij in feite ook om de kwaliteit. Ik zou liever de formateur de vrije hand geven om een zo goed mogelijke coalitie te maken, zodat men vier jaar lang prettig kan samenwerken en zodat er ook daadwerkelijk wat kan gebeuren. Wat mij betreft ligt de termijn dus open en wil ik niet iemand vastbinden aan een tijdslimiet.

Wat het standpunt inzake de problematiek in Irak betreft, ga ik mee met de twee vorige sprekers. Ik vind het geen onderwerp dat thuishoort in Provinciale Staten. Als wij er al een keer een debat over zouden moeten voeren, dan wil ik daarin wel voor-

gaan en een verhaal houden over hoe het nu precies in elkaar zit. (Hilariteit)

Daar is dit moment niet het juiste moment voor. Vandaar dat ik nogmaals verzoek als punt van orde, de motie niet in behandeling te nemen.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! In mijn spreektijd heb ik zojuist het voorstel van orde gedaan. Ik heb de mening van een aantal sprekers daarover nu gehoord, dus wil ik het ordevoorstel bij dezen indienen.

De VOORZITTER: Dat had ik u inderdaad willen vragen, want u suggereerde wel iets, maar u deed niet een voorstel van orde.

Ik wil graag twee dingen in de Staten neerleggen. Allereerst bespeur ik enig verschil van inzicht over de hoeveelheid tijd die de informateur krijgt. Ik leg in uw midden dat dit is samengevat onder het hoofd "Aandachtspunten". Kunnen de Staten zich ermee kunnen verenigen dat het een aandachtspunt is voor de informateur en dat hij kennis neemt van de inhoud van dit debat? Het is namelijk geen onderdeel van de opdracht zelf. Zo lees ik het althans. Het andere punt dat ik hier in uw midden leg, is dat u inderdaad op grond van artikel 44, lid 3, van het Reglement van orde een voorstel kunt doen. Daarmee komt de motie nu niet in stemming, maar het betekent wel dat deze op een ander moment, op een nader te bepalen tijdstip, in stemming komt. Er kan over worden nagedacht wanneer dat dan zal zijn, want het is namelijk zo dat een ingediende motie óf moet worden ingetrokken óf in stemming moet komen.

Ik leg dit in uw midden.

Ik schors de vergadering, omdat ik ervan uitga dat de fractievoorzitters elkaar hierover even willen raadplegen.

Schorsing van 17.41 – 17.50 uur.

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Er is inderdaad enig overleg geweest. Het blijkt dat het huidige, nu geldende Reglement van orde bepaalt dat een voorstel van

orde kan worden ingediend, waardoor de motie van deze agenda kan worden afgevoerd. De motie kan vervolgens op enig moment terugkomen.

Voor die tijd gaan wij nog over een Reglement van orde spreken; dat komt op 7 april aan de orde. Dan kunnen wij bijvoorbeeld discussiëren over de vraag of wij in ons Reglement van orde beperkingen moeten opleggen ten aanzien van moties die niet de huishouding en dergelijke van de provincie Utrecht betreffen. Het is de vraag of dit een begaanbare weg is.

Dan zou nu als punt aan de orde zijn of ik het voorstel van orde wil intrekken, want het vooruit-schuiven van een beslissing heeft geen enkele zin, behalve als de Staten van Utrecht tot uitdrukking willen brengen bij stemming, dat zij dit soort punten eigenlijk niet meer op de agenda van de Staten willen hebben. Dan kan duidelijk gemaakt worden dat een bepaald punt de Staten niet aangaat. De burger gaat de provincie ook niet meer gezag toekennen, omdat wij hierover vandaag hebben gesproken. Verder is het zo dat degenen die tegen stemmen, dat zowel om procedurele als om inhoudelijke argumenten doen, maar zij zullen nooit in het kamp van de voorstanders van oorlog worden getrokken.

De conclusie is, dat ik de fractie van de SP bij gewijzigd voorstel van orde dringend verzoek de motie in te trekken. Ik wil graag de Staten voorleggen daarover te stemmen, zodat duidelijk hoeveel statenleden dit verzoek van mij steunen. De fractie van de SP kan vervolgens de afweging maken of zij de motie van de agenda wil afvoeren.

De VOORZITTER: Alvorens ik dit voorstel van orde in stemming breng, wijs ik u erop dat het zeer wel mogelijk is in uw Reglement van orde op te nemen dat u een voorstel buiten de orde kunt verklaren. Er zijn reglementen van orde waarin dat voorkomt. In het voorstel dat op 7 april zal komen voor te liggen, is het aan u of u dit alsnog wilt opnemen. Het is een gebruikelijke mogelijkheid die in een Reglement van orde kan worden opgenomen.

Het voorstel van de fractie van de ChristenUnie is helder. Voorgesteld wordt dat de Staten zich uitspreken over het intrekken van de motie van de fractie van de SP. Het lijkt mij goed dat de SP de gelegenheid krijgt daarover nog wat te zeggen.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Vandaag is in 140 grote steden over de hele wereld een vergelijkbare motie aangenomen, onder andere in New York. Ik vind het van politieke lafheid getuigen deze motie middels een voorstel van orde niet in stemming gebracht zou worden. Er moet gewoon een uitspraak gedaan worden en eenieder staat het vrij voor of tegen de motie te stemmen. Wij trekken de motie niet in.

De VOORZITTER: Kan ik daaruit afleidingen dat u de motie ook niet intrekt als de rest van de Staten wel zou vinden dat dit moet gebeuren? Dat scheelt namelijk een ordevoorstel.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik zou toch graag deze motie in stemming willen hebben. Dat zegt voldoende.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Als de fractie van de SP de motie niet wil intrekken, rest ons volgens mij niets anders dan ons te houden aan het huidige Reglement van orde. Daarin wordt uitgesproken dat wij een punt van de agenda kunnen afvoeren. Dan komt het een volgende keer terug en zoals u al zei, bij die volgende keer hebben wij een nieuw Reglement van orde. Wellicht hebben wij daarin een bepaling in opgenomen, die voorziet in dit soort zaken.

Ik handhaaf dus mijn oorspronkelijke voorstel van orde om de motie van deze agenda af te voeren.

De VOORZITTER: Uw nieuwe voorstel van orde houdt dus in om niet in deze vergadering te stemmen over de motie van de fractie van de SP.

De heer LEVERING (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil toch graag nog even iets zeggen, want ik vind het nu een ongelukkige gang van zaken. Het is vandaag een bijzondere dag en het is natuurlijk niet toevallig dat dit punt ter tafel ligt. Nu wordt er zo'n ingrijpende beslissing genomen; er wordt plotseling gesproken over het Reglement van orde, zonder dat wij op dit moment kunnen overzien wat dit alles betekent. Het is natuurlijk een punt van politieke discussie: wat ons aangaat en wat ons niet aangaat. Het is volkomen duidelijk dat de PvdA deze motie zou willen steunen, omdat het gaat om een hartenkreet. De tijd is echt voorbij dat gemeenten in Ne-

derland hun grondgebied tot kernwapenvrij gebied verkaarzen. Zo denken wij daar echt over. De hartenkreet willen wij echter graag ondersteunen en wij willen zorgvuldiger omgaan met een dergelijk snelle move zoals die van de ChristenUnie, die nu plotseling met betrekking tot het Reglement van orde gemaakt wordt.

De VOORZITTER: Ik interrumpeer u: dat is nu niet aan de orde. Het zou mijn advies aan de Staten zijn het niet ingewikkelder te maken dan het is. Er ligt een duidelijke motie voor van de fractie van de SP. Ik kan mij indenken dat er fracties zijn die zich wel zouden willen uitspreken over de inhoud van de motie, maar die dat niet als Staten zouden willen doen. Dan beschikt u over de escape om voor te stellen dat de motie niet in stemming komt. Als de motie namelijk niet in stemming komt en u steunt het ordevoorstel, dan spreekt u zich niet uit over al dan geen steun aan de motie. Levert de stemming over het ordevoorstel op dat de motie wel in stemming komt, dan gebeurt dat. Het zou mij overigens niet verbazen als beide zaken dezelfde stemverhouding zouden kennen. Maakt u het dus niet ingewikkelder dan het is.

Wat de bijdrage van de heer Van de Groep betreft, waarop ik als voorzitter reageer, is het zeer wel mogelijk dit soort lastige zaken te voorkomen door hierover een en ander op te nemen in een nieuw Reglement van orde. Dat is echter nu niet aan de orde.

De heer TERPSTRA (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Het gaat om een heel ernstige zaak. Ik vind een procedurele discussie om de zaak via het Reglement van orde uit te stellen tot 7 april niet erg gunstig.

Om ons stemgedrag definitief vast te stellen vraag ik de indieners – zij leggen namelijk nogal de nadruk op het aspect “zonder volkenrechtelijk mandaat” – of zij van harte Amerika zouden steunen indien de Amerikanen wel toestemming van de Verenigde Naties zouden hebben gekregen.

De VOORZITTER: Nee, wij maken er geen bilaterale discussie van. De heer Van de Groep heeft een ordevoorstel gedaan, dat luidt: Staten, spreekt u zich uit over de vraag of de motie nu in stemming gebracht moet worden of niet. Dat is het

ordevoorstel dat nu aan de orde is en daarover kunnen de Staten zich uitspreken.

De heer TERPSTRA (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Mijn voorstel is het in stemming te brengen.

De VOORZITTER: U stemt dus tegen het voorstel van de heer Van de Groep.

De heer TERPSTRA (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Omdat het alleen maar uitstel betekent, vind ik het ordevoorstel niet nuttig.

De heer LEVERING (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Dat geldt ook voor ons. Wij zijn tegen het voorstel van de heer Van de Groep.

De heer STRENG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Wij denken dat het verstandig is nu een uitspraak te doen dan het een tijdje 'boven de markt' te laten hangen.

De heer BIJKERK (GL): Mijnheer de Voorzitter! Wij vinden dat er nu een stemming moet plaatsvinden.

Mevrouw VAN KEULEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Dat geldt ook voor ons.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie) Mijnheer de Voorzitter! Wij hebben zojuist een voorstel van orde ingediend. De benadering van de heer Terpstra is dat het een procedurele discussie wordt. Hij heeft aangegeven dat dat het laatste is wat hij zou willen. Het gaat hier om de principiële discussie of wij dit soort zaken op onze agenda willen hebben. De Staten maken vandaag een valse start als zij vandaag een uitspraak over zo'n motie doen. Wij hebben als nieuwe Staten nog de kans ons Reglement van orde nog te regelen zoals wij dat zelf willen. Daarom handhaaf ik mijn voorstel van orde.

De heer VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Vanuit de optiek die ik al naar voren heb gebracht, blijven wij het voorstel van orde van de fractie van de ChristenUnie steunen.

De heer VAN LEEUWEN BOOMKAMP (LPF): Mijnheer de Voorzitter! Laten wij de angel er maar uit halen en erover stemmen.

De VOORZITTER: Ik concludeer dat het ordevoorstel is verworpen.

Aan de orde is de motie van de fractie van de SP.

De heer TERPSTRA (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Voor de helderheid herhaal ik mijn vraag, omdat er nogal de nadruk wordt op de term "zonder volksrechtelijk mandaat". Dat wekt de indruk, als dat mandaat er wel geweest zou zijn, dat de SP en GL geen enkel bezwaar tegen de oorlog zouden hebben gehad.

De heer LEVERING (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Het punt van de heer Terpstra is nu niet aan de orde. Wij willen ons alleen uitspreken over de voorliggende motie.

De VOORZITTER: De heer Terpstra vraagt echter iets aan de SP en de SP zal daarop antwoorden. Dat antwoord beïnvloedt mogelijk zijn stemgedrag.

De heer STRENG (VVD): Mijnheer de Voorzitter! Nu de motie inderdaad aan de orde komt, zal de fractie van de VVD tegen deze motie stemmen, omdat – en dat is mijn stemverklaring – deze motie een onderwerp behelst dat niet in de Staten aan de orde behoort te zijn. Dat is de reden dat wij tegen de motie stemmen.

De heer BIJKERK (GL): Mijnheer de Voorzitter! Voor de goede orde zegt ik richting de heer Terpstra dat dit niet een motie is die mede is ingediend namens de fractie van GL. Wij hebben met onze handtekening de technische indiening mogelijk gemaakt.

Wat betreft de motie zelf, geef ik het iedereen die nu zegt dat wij dit soort zaken moeten regelen bij Reglement van orde te doen om daarvoor een formulering te vinden. Het zal altijd heel lastig zijn precies af te bakenen wat nu het gebied van de provincie is. In het verleden heb ik als nestor wel eens moties voorbij zien komen, waarvan ik dacht dat die rijkelijk ver gingen kijkend naar het eigen ambtsgebied van de provincie.

De VOORZITTER: Bij interruptie. Om een misverstand te voorkomen: wat u in het Reglement van orde kunt regelen, is dat u iets buiten de orde ver-

klaart. Het nadeel van de huidige bepaling is dat u dat in wezen ook wel kunt doen, maar u krijgt het probleem een volgende vergadering wel terug.

De heer BIJKERK (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dat lijkt mij duidelijk. Iets buiten de orde verklaren zal moeten gebeuren aan de hand van een systematiek van overwegingen. Ik geef het eenieder te doen daarin te komen tot een logisch systeem.

De VOORZITTER: Het logische systeem daarin is: minderheid - meerderheid.

De heer BIJKERK (GL): Mijnheer de Voorzitter! Dat is een heel eenvoudige samenvatting van de democratie.

Over de exacte formuleringen van de motie laat ik mij verder niet uit. Ik sluit mij aan bij de woorden van de heer Levering. Het betreft een hartenkreet, een signaal, en in die zin steunt de fractie van GL deze motie.

De heer WITTEMAN (SP): Mijnheer de Voorzitter! Ik wil graag even ingaan op de vraag van de heer Terpstra. Wij hebben veel vertrouwen in de overheid, ook in de internationale overheid. Als op een gegeven moment de Veiligheidsraad na lang wikken en wegen tot de conclusie was gekomen dat een oorlog onafwendbaar zou zijn geweest, dan waren wij daar niet tegen geweest. Ik hoop dat met dit antwoord de heer Terpstra onze motie kan steunen.

Mevrouw VAN KEULEN (D66): Mijnheer de Voorzitter! Ik vind het een lastig probleem. De statenleden die hier voor het eerst zijn, zullen denken waar zij in hemelsnaam terecht zijn gekomen. Allemaal procedures! Dat vind ik heel jammer.

Onze fractie is verdeeld; half/half. Dus wij zijn voor de hartenkreet, maar wij vinden dat de motie hier niet thuishoort.

Wij stemmen voor – ik heb mijn fractieleden overgehaald -, maar dan puur vanwege de hartenkreet.

De heer VAN DE GROEP (ChristenUnie): Mijnheer de Voorzitter! Wij zijn tegen aanvaarding van deze motie. Ik heb zojuist al gezegd dat de provincie op dit punt geen uitspraak zou behoren te doen. Om die reden steunen wij niet de motie.

Voor het overige vinden wij, juist vanwege de motie zelf, dat er voldoende argumenten, ook inhoudelijke argumenten, zijn om zo'n motie niet te steunen. Ik ga met mijn woorden bijna over mijn eigen verhaal heen, maar ik wil er geen misverstand over laten bestaan als zouden wij hierin geen positie zouden durven kiezen. Die hebben wij als ChristenUnie en als politici, maar dat doet hier in de statenzaal verder niet ter zake. Wij zijn tegen de motie vanwege het feit dat het in de provincie hierover niet zou moeten gaan.

De heer VAN LEEUWEN (SGP): Mijnheer de Voorzitter! Ook vanuit zorgvuldigheids- overwegingen en gezien de ernst van de zaak, vinden wij het niet juist een Statenuitspraak via motie op dit punt te steunen. Wij steunen deze motie dus niet, ook in het licht van het feit dat er inhoudelijk nog wel een aantal andere afwegingen te maken is dat hier niet in voorkomt, maar dat juist de ingewikkeldheid van de problematiek tekort doet om er een uitspraak over te doen.

De heer VAN LEEUWEN BOOMKAMP (LPF): Mijnheer de Voorzitter! De fractie van de LPF steunt de motie eveneens niet. Overigens ben ik het wel met de motie eens waar staat "dat een oorlog veel onschuldige slachtoffers eist". Het is in feite onzinnig om aan mensen te vragen of zij voor of tegen een oorlog zijn. Ik vind het een rare vraag. Het gaat in feite meer om de vraag of je voor of tegen zo'n systeem bent dat in Irak aan de macht is. Ik vind dat de internationale gemeenschap, met name de Veiligheidsraad, een behoorlijke hoeveelheid boter op hun hoofd heeft. Dus met de situatie zoals die nu aan de hand is, zijn wij het eens. Wij steunen derhalve de motie niet.

De heer TERPSTRA (CDA): Mijnheer de Voorzitter! Bij de begroting 2001 hebben wij in de Staten stilgestaan bij de aanslagen in New York en bij de eventuele gevolgen voor de verhoudingen tussen bevolkingsgroepen in de provincie Utrecht. Wij vinden dus dat het om een ernstige zaak gaat, waarover je diep moet nadenken. Als de SP hier de discussie wil openen over de gevolgen van de oorlog met Irak, of in Irak, dan hebben wij daarvoor begrip. Het gaat hier om het verschil in de manier waarop men vindt dat mensenrechten in Irak zou-

den moeten worden hersteld. Ik ga er althans van uit dat dat het verschilpunt is tussen de SP en het CDA.

Ten aanzien van de motie vinden wij de uitspraak typisch een nationale uitspraak over het buitenlands beleid van de Nederlandse regering. Wij zijn het met de heer Van de Groep eens, dat het geen taak is voor de provincie. Dat is voor onze fractie een procedurele reden om te zeggen dat wij tegen deze motie stemmen. Wij zien geen enkele taak voor de provincie.

Als de heer Witteman zou zeggen dat het een louter een procedurele uitspraak is, kan ik als fractievoorzitter van het CDA verklaren dat wij dus dichtbij de christen-democraat Balkenende en de sociaal-democraten Blair en Navjewsky staan dan bij de conservatief Chirac.

Zonder hoofdelijke stemming verwerpen Provinciale Staten hierna de motie. Tegen de motie hebben gestemd de fracties van het CDA, de VVD, de ChristenUnie, de SGP en de LPF.

De VOORZITTER: Ik kijk even naar de lijsttrekker van het CDA of er nog iets gemeld kan worden over het onderwerp "werktijd informateur".

De heer LOKKER (CDA): Mijnheer de Voorzitter! In de aandachtspunten staat "binnen een termijn van 10 werkdagen". Omdat een deel van de Staten het tijdsprobleem serieus neemt, zal ik mijn uiterste best doen, waar dit mogelijk korter kan, aan te dringen op een kortere termijn. Als een en ander korter kan, zal dit gebeuren, maar het mag niet ten koste gaan van de zorgvuldigheid, want dat is de eerste voorwaarde die ik uit het statendebat heb geproefd.

De heer LEVERING (PvdA): Mijnheer de Voorzitter! Gehoord de discussie die over het onderwerp gevoerd is, is zorgvuldigheid aan de orde. Wij hebben de intentie van de heer Lokker gehoord de zaak natuurlijk niet onnodig te laten rekken. Wij stemmen in met de gestelde termijn.

De VOORZITTER: Dan concludeer ik op grond van uw beraadslagingen, dat er een breed draagvlak is voor de informatieopdracht, zoals die is voorgesteld door het CDA. U kunt zich verenigen in de daarbij gemelde aandachtspunten. Voorts concludeer ik dat er eenzelfde draagvlak bestaat voor het voorstel de heer De Vet, burgemeester van Leusden, met die informatieopdracht te belasten.

Ik stel voor dat de Staten deze conclusies voor kennisgeving aannemen.

- **Sluiting**

De VOORZITTER: Ik nodig u uit voor het gezamenlijk diner en ik wens u voor straks wel thuis. Ik sluit de vergadering.

(Einde van de vergadering te 18.10 uur.)

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten van Utrecht op 19 mei 2003.

De voorzitter,

De griffier,